BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİN!

kitle

YIL 9 EKİM 1982 SAYI: 252

EVREN "ANAYASA" İLE DİKTATÖRLÜĞÜNÜ "ONAYLATMAK" İSTİYOR

Anayasa" Danışma "Meclisi"nden geçti, generallere gönderildi. Gazetemizin "anayasa" konusundaki 12 Eylül 1982 tarihli özel sayısında "komisyon"dan çıkan metnin nasıl bir gelişimden geçebileceği konusunda şöyle deniliyordu:

"Bu "Anayasa" ne komisyonundur ne de Aldıkaçtı'nın! Çünkü "danışma Meclisi" adı altında oluşturulan kurul tümüyle Cunta tarafından atanmış kişilerden oluşmaktadır, hemen tamamı ya gericidirler, ya atatürkçü faşisttirler, ya da düpedüz faşist. Ve başta gelen işlevleri de Cunta'ya Cunta'nın arzu ve dikte ettiği türden bir "anayasa" hazırlamaktır. Nitekim onların seçtiği komisyon hizmetini bihakkın yerine getirdiği gibi "anayasa"nın genelinin tartışılmasında söz alanların büyük bölümü metnin özüne aynen katıldıklarını açıkça dile getirmişlerdir.

"Bu yazının kaleme alındığı sırada metnin tümü üzerinde yapılan görüşmeler henüz sona ermişti. Ancak bundan sonra olacaklar şimdiden üç aşağı beş yukarı bellidir. "Anayasa"nın özüne —yani insan hak ve özgürlüklerinin tümden dışlanmasına ve cumhurbaşkanının yetkilerine dokunulmadan bir kısım maddelerin lafzı değiştirilebilir. İnsan hak ve özgürlüklerine çok açık saldırılar hamasi edebiyatla cilalanabilir."

Komisyon sözcüsü Şener Akyol da "anayasa"nın kabul edilmesinden sonra şöyle diyor.

"Model değişmemiştir. Sosyal, siyasal ve ana çizgi bozulmamıştır. Daha iyileştirici düzenlemeler yapılmıştır. Ana tasarının felsefesi ve ana ekseni olduğu gibi kalmıştır." (Cumhuriyet, 24 Eylül 1982)

"Anayasa"nın kesin şeklini alması süreci henüz tamamlanmamıştır. Son sözü generaller söyleyecektir. Ne ki, baştan öngördüğümüz süreç aynen gerçekleşmektedir. "Komisyon" metni ilk açıklandığı zaman hayal kırıklığına uğrayıp veryansın edenlerin ve umudunu "danışmanlar"a bağlayanların çoğu şimdi bir kere daha hayal kırıklığına uğramışlardır. Ama kapıkulu zihniyetinin bu iflah olmaz takipçileri, başta Türk-İş G. Başkanı Şevket Yılmaz olmak üzere şimdi Cunta'dan medet umanlar kuyruğuna girmektedirler. O Cunta'nın başı ki, konuşmalarında "anayasa"yı eleştirenleri adeta azarlamakta, bir referandumu referandum yapan ve "evet" oyuyla aynı değerde olan "hayır" oylarının sahiplerini "hain" diye nitelemektedir! Böyleyken hâlâ daha Cunta'dan medet umanlar, "anayasa" nihai şeklini alınca —şimdiden açıkça ilan ediyoruz—, kafalarını bir kez daha duvara çarpmış olacaklardır. Dileriz bari o gün biraz ayılırlar!

Önceki yazımızda bu "anayasa"nın belli başlı iki özelliği olduğunu göstermiştik. Bunlardan birincisi *insan temel hak ve özgürlüklerinin tümden ortadan kaldırılması*, **ikincisi ise** *Cunta'nın diktatörlüğünün "anayasallaştırılması"* **'ydı. Her iki konuda da hemen hiç bir değişiklik olmadı. Örnekse, alalım yaşama hakkını içeren 16ncı maddeyi. Bu maddenin, yaşama hakkını ortadan kaldıran, insan hayatını tesadüfe —ya da sıradan bir polis memurunun eline— bırakan son fıkrası tüm tepkilere rağmen ufak bir değişiklikle aynen kabul edildi. Maddenin ilk şeklinde,** *"Öldürme fiili...... yetkili merciin verdiği emirlerin uygulanması sebebiyle meydana gelmişse,"* **kaydı getirilerek insanın yaşama hakkının gerektiğinde elinden alınabileceği belirleniyordu. Maddenin yeni şeklinde bu fıkraya ufak bir ekleme yapıldı. O da şöyle:** *"Öldürme fiili......yetkili merciin verdiği emirlerin uygulanması sırasında silah kullanılmasına kanunun cevaz verdiği zorunlu durumlarda meydana gelen öldürme fiilleri birinci fıkra hükümleri dışındadır."* **(16 ncı maddenin birinci fıkrası ise "herkesin yaşama hakkına sahip" olduğunu söylüyor.)**

Maddenin yeni şeklinde "silah kullanılmasına kanunun cevaz verdiği zorunlu durumlarda" eklemesi getirilerek ilk metinde son derece kaba bir biçimde keyfileştirilmiş olan insanın tavuk gibi boğazlanabileceği hükmü güya biraz inceltilip kitabına uydurulmak istenmiş. Ama boşuna. Çünkü sıralanan "istisnai" durumlara bir göz atmak yeterli; "meşru müdafa hali", "yakalama ve tutuklama kararlarının yerine getirilmesi", "bir tutuklu veya hükümlünün kaçmasının önlenmesi", "bir ayaklanma veya isyanın bastırılması", "olağanüstü, ya da sıkıyönetim veya savaş hellerinde". Bütün bu haller sıralandıktan sonra "silah kullanılmasına kanunun cevaz verdiği zorunlu durumlar" eklemesi sadece totolojidir. Çünkü herkes bilir ki yukarıdaki hallerin hepsinde kolluk kuvvetleri takır takır silah kullanır ve bu hakka da mevcut kanunlara göre "kanunen" sahiptir. Kısacası yapılan değişiklik zevahiri kurtarmağa dahi yetmemiştir.

"Danışma Meclisi"nin, Cunta'nın bir uzantısı, "doğal" bir uzvu olduğunu kanıtlayan göstergelerden birisi de ünlü 14 üncü maddenin de aynen kabul edilmesidir. Hatırlanacaktır, bu 14 üncü madde "savaşta, sıkıyönetimde veya olağanüstü hallerde" "temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasını" durdurabiliyor hatta "Anayasada öngörülen güvencelere aykırı önlemler" getirilebiliyordu. Kısacası Cunta temel hak ve özgürlüklere getirdiği bunca kısıtlama ile yetinmiyor, bir de bunları topyekun ortadan kaldıran

bir madde daha getirerek işini sağlama almak için çift dikiş gidiyordu. Önceden de gördük, Türkiye'nin "olağanüstü hal"den kurtulması mümkün olamayacağına göre yurttaş 14 üncü maddeye göre temel insan hak ve özgürlüklerini daha doğuştan ilelebet kaybetmiş olmaktadır. Ve böylesine hukuk ve insanlık dışı bir hükmü içeren 14 üncü madde, üzerinde dişe dokunur bir tartışma dahi olmadan "Danışma Meclisi"nde onaylanmıştır.

KİTLE özel sayısındaki "anayasa" incelememizde temel hak ve özgürlüklerle ilgili olarak ele aldığımız belli başlı maddeler Cunta'nın danışmanlarından hemen aynen geçmiştir. Söz gelimi Cunta'yla işbirliği içinde olan Türk-İş yönetimindeki sarı sendikaların tüm feryatlarına rağmen işçilerle ve sendikal haklarla ilgili tüm kısıtlamalar "Danışma Meclisi"nde harf dahi değiştirilmeksizin kabul edilmiştir. Lehte yapılan tek bir değişiklik, grev yasağının 10 işçi çalıştıran yerler yerine 5 işçiye indirilmesidir. Buna karşılık aynı madde ile "devletin yardım ettiği derneklerde grev yapılması" yasaklanmıştır. "Anayasa"nın işçi düşmanlığı öylesine pervasızdır ki, Ş.Yılmaz bile "bu anayasa kabul edilirse sendikaların kapısına kilit vurup anahtarı da teslim etmekten başka çare kalmamıştır" demekten kendini alamamıştır.

"Komisyon"un hazırladığı "anayasa" metninin temel hak ve özgürlükler bölümü, "Danışma Meclisi"nde sadece özüne değil, lafzına da sadık kalınarak büyük onay görmüştür. Ne ki, sureti haktan görünmeye yeltenen bazı ufak değişiklikler de yapılmamış değildir. Bu ufak değişikliklerden birisi de "düşünce özgürlüğü" ile ilgili 26 ncı maddede yapılmış ve ilk metindeki *"Bu özgürlüklerin kullanılması ......ekonomik hayatı etkileyecek gerçek dışı veya zamansız haberlerin önlenmesi......ve gençliğin zararlı akım ve davranışlardan korunması amaçlarıyla da sınırlanabilir."* ibaresi maddenin yeni şekline konmamıştır. Tekelci burjuvazinin borazanı boyalı basını bile ortadan kaldırmaya yönelik bu hükümlerin abesliği öylesine belirgindir ki, Cunta'nın danışmanları bile — ki aynı zamanda tekelci burjuvazinin sözcüleridirler — bu kadar ileri gidilmesine hayır demek zorunda kalmışlardır.

"Ufak değişiklikler"den bir diğeri de "olağanüstü hal"in tarifinde yapılmıştır. Eski şeklinde "olağanüstü hal" ilanı için "tabii afet veya ağır ekonomik bunalım" yetiyordu. Anlaşılıyor ki, bu kadarı yetmemiş. Şimdi bunlara bir de "tehlikeli salgın hastalıklar" eklendi. Cunta kendisiyle — yani demokrasi ve halk düşmanı cibilliyetiyle — son derece tutarlı. Kapıda ufak bir aralık kalmasına tahammülü yok!

"Anayasa"nın, Cunta'yı "meşrulaştırmayı" ve Cunta diktasının sürekliliğini amaçlayan ikinci bölümü de özünde bir değişiklik olmadan aynen kabul edildi. Cumhurbaşkanına —yani Evren'e— tanınan yetkiler bir tanesi dışında olduğu gibi kaldılar. İlk metinde cumhurbaşkanı isterse başbakanı görevden alabiliyordu. Bu yetki yeni metinde tanınmadı. Böylece "padişah" istediği zaman "sadr-ı azamını azledemeyecek"! Bu taviz, anlaşılıyor ki, Demirel gibilerle uzlaşma uğruna, bir başka deyişle AP'lilerin "anayasa"ya *hayır* deme ihtimalini azaltmak için verildi. Çünkü bu çevrelerden "anayasa"ya yönelik tepkiler sadece ve sadece cumhurbaşkanına tanınan yetkiler üzerine toplanıyordu.

Cumhurbaşkanına tanınan yetkilerin tek bir maddede birleştirilmesi çok isabetli oldu. Eskiden metnin çeşitli yerlerine dağılı olduğu için pek dikkati çekmeyen noktalar alt alta sıralanınca çok daha etkili bir görünüm kazandı. Şimdi bu maddeyi yeni haliyle gören herkes cumhurbaşkanı kisvesi altında eksiksiz bir diktatör tanımlaması yapıldığını çok daha kolay anlayabilecektir.

Cunta'nın kalıcılaştırılması konusundaki bir başka "değişiklik" de, ilk metindeki "Devlet Danışma Konseyi"nin kaldırılarak yerine geçici madde 3 ile "Cumhurbaşkanlığı Konseyi"nin ikame edilmesi oldu. Böylesi de gerçekten isabet! İlk metinde Evren'in hempalarını parlamentoya taşıması o kadar açıkça belli olmuyordu. Şimdi yapılan değişikliğe göre Evren dışındaki 4 general Evren'in etrafında parlamentonun tepesine çöreklenecekler. Böylece TV ekranlarında göre göre illallah getiren yurttaş, halk sezisiyle ve esprisiyle "beşi biyerde" diye adlandırılan generallerin bir de "anayasa" maddesinde arz-ı endam ettiklerini görünce, bu "anayasa"ya evet dendi miydi başına neler geleceğini daha kolay ve çarpıcı bir şekilde kavrayacak.

Nihayet *"hükümet üzerinde hükümet"* yetkileriyle donatılmış Milli Güvenlik Kurulu ile ilgili "anayasa" maddesi de, *küçük* bir değişiklikle geçmiştir. Maddenin eski şeklinde M. Güvenlik Kurulu'nun kararları hakkında "Bakanlar Kurulu için uyulması gereken tavsiyeler niteliğindedir" deniyordu. Buradaki ifadenin açık saldırganlığı —en azından uyulması gereken şeye "tavsiye" değil *emir* dendiğinin açıkça sırıtmasıdır— biraz fazla rahatsız edici bulunmuş olmalı ki, maddenin lafzı "yumuşatılmış". Yapılan değişiklikle M. G. Kurulu'nun kararları "Bakanlar Kurulunca dikkate alınır" şekline getirilmiş. Aslında özde bir değişiklik yok. Bir örnekle somutlayalım ve diyelim M. G. Kurulu —çoğunluğu asker ya!— kendine göre nedenlerle bir ilde sıkıyönetim ilanını uygun buldu ve bu kararını Bakanlar Kurulu'na bildirdi. Şimdi "dikkate alma"nın kıstası ne olacak? Diyelim Bakanlar Kurulu bu sıkıyönetim ilanını uygun görmedi. Ama yine de M. G. Kurulu'nun kararına boyun eğmekten ve sıkıyönetimi ilan etmekten başka çaresi var mı? Elbette yok. Çünkü, aksi halde M. G. Kurulu'nun kararını "dikkate almamış" olacak ve "anayasa" suçu işlemiş olacak!

"Anayasa"nın şimdiki metniyle ilk şekli arasındaki en belli başlı farklılık, kuşkusuz "Danışma Meclisi"nde eklenen geçici maddelerdir. "Farklılık" diyoruz, çünkü bu maddeler ilk metinde hiç yoktular. Yoksa birinin yekdiğerinden değişik olması anlamında bir farklılık yoktur ortada. Aksine geçici maddeler böylesi bir "anayasa" anlayışının doğal uzantılarıdırlar.

Geçici maddelerin en ilginci, kuşkusuz ilk cumhurbaşkanının oluşmasını belirleyenidir. Maddeye göre eğer "anayasa" *evet* oyu alırsa Evren de "cumhurbaşkanı sıfatını" kazanacaktır. Tarihte eşi menendi görülmemiş böylesi bir "seçim" için denilecek bir şey yoktur. Sadece bir iki çarpıcı örnek verelim.

"Anayasa Mahkemesi üyesi Yekta Güngör Özden: *Anayasa ile cumhurbaşkanının seçilmiş sayılması ağır bir empozedir."* (Cumhuriyet, 20 Eylül 1982). "Çağlayangil: *Danışma Meclisi, seçimi kenarda tutmakta ve iktidarı bugünkü yönetime devretmeye niyetli görünmektedir. Geçici maddeler, Türkiye'nin 10 yılını ipotek altında tutacak bir nitelik taşıyor. ......Demokrasinin vazgeçilmez kaidelerini bir yana iterseniz onun adını da kullanamazsınız."* (Cumhuriyet, 25 Eylül 1982).

Birisi CHP'nin sağ kanadına yakın, öteki Demirel'in en mutemedi iki kişinin görüşleri böyle olduktan sonra bize denecek bir şey kalmaması çok doğal. Ama biz yine de iki noktanın altını çizelim:

Hatırlanacaktır, Cunta şefi bir zamanlar attı mıydı mangalda kül bırakmıyordu, "bu gün aday olsam rakipsiz cumhurbaşkanı seçilirim" diye. Biz de "hodri meydan, var mısın bir seçime?" diyerek açıkça meydan okumuştuk. Anlaşılan o günden bu yana geçen süre de kendisinde —veya Türkiye'de— bir şeyler değişmiş olmalı ki, Evren, "anayasa"sına hayır diyecekleri şimdiden hainlikle suçlayıp —ki buna göre kendisinin atadığı "Danışma Meclisi" içinde şimdiden 7 adet "hain" bulunmaktadır!— cumhurbaşkanlığını emrivaki haline getirmeğe çabalıyor!

Altını çizmek istediğimiz bir ikinci nokta ise "anayasa referandumu" ile, Evren'in cumhurbaşkanlığının çakıştırılmasının son derece *isabetli* ol-

duğudur. "Anayasa"ya hayır çıktığında ne olacağı sorulduğu her seferinde Evren, aba altından sopa gösteriyor ve "Demek ki halk demokrasiye dönülmesini istemiyor. Bu da bizden memnun olduğuna delalet eder. Biz de kalırız" diye demagojik tehditler savuruyordu. Şimdi Cunta getirdiği çumhurbaşkanı formülasyonuyla bu noktada kendi kuyusunu kendi kazmıştır. Artık bu "anayasa"ya *hayır* dendi miydi, Cunta'nın hiç bir demagoji ve kaçamak yapma imkanı kalmamaktadır. Çünkü bundan böyle "anayasa"ya *hayır*, kendilerini de anayasa kapsamına aldıkları için, açıkça generallerin bizzat şahıslarına, onların somut varlıklarına da *hayır* demek olacaktır. Aslında durum böyle olmasaydı da, "anayasa"ya *hayır*, Cunta'ya *hayır* demekti. Ne ki, Cunta bulduğu cumhurbaşkanı ve "Cumhurbaşkanlığı Konseyi" formülasyonlarıyla bu konudaki demagojisini kendisi geçersiz hale getirmiştir.

Daha önce söyledik, yine söylüyoruz. "Anayasa" Cunta'dan değil özünde, lafzında bile dişe dokunur bir değişiklik olmadan geçecektir. Bunun belirtileri "kör kör parmağım gözüne" ortadadır. Cunta'nın başı ağzını her açtığında "anayasa"ya karşı çıkanlara en ağır suçlamalarla saldırmaktadır. Örnekse, Kurban bayramı sonrasında İsparta ve Burdur gezisi sırasındaki konuşmalarıdır. Hazret "anayasaya karşı çıkanlar 12 Eylül'e de karşı olanlardır," diyecek kadar azıtmıştır. Ne ki, söylediğinde yerden göğe kadar haklıdır. Generallerden demokratlık uman, onların yeniden demokrasiye dönüleceği vaadleriyle kendilerini tatmin eden ve oyalanan, bu nedenle de 12 Eylül'e alkış tutan ya da onaylayan bir sürü "hamevrah" artık aklını başına toplamalıdır.

Evren bu gibilere "madem 12 Eylül'e —yani bize— hoş geldiniz dediniz, şimdi 12 Eylül'ün doğal sonucu olan bu "anayasa"ya da evet demeniz gerekir derken" kendi mantığı ve işlevi açısından son derece haklıdır. Ama böyle demesi bizler, demokrasi güçleri için de gerçekten isabetli olmuştur. Bu sözleriyle Evren 12 Eylül'ün ne için yapıldığını en veciz şekilde itiraf etmiştir. Evet artık Cunta'nın kendisi de açık açık biz "demokrasi memokrasi" anlamayız, demeye getirmekte ve değil sadece demokrasiyi, temel hak ve özgürlükleri dışlayan bir "anayasa"nın kabul edilmesi için tehdit üstüne tehdit yağdırmaktadır..

Ama boşuna! Bütün bunlar bir bakıma daha isabetli. Artık en duyarsız kimseler bile bu "anayasa"ya hayır denmesi gerektiğini kavrıyorlar. Ve generaller de bu gelişime hizmet ediyorlar. Evet, şimdi daha açık: *"Anayasa"ya "hayır", Cunta'ya "hayır" demektir.*

TEKELCİ SERMAYE AÇMAZINA ÇARE BULAMIYOR

16 Ağustos 1982 tarihli Milliyet gazetesinde Metin Toker'in "Ekonomi İçin Çok Üzgünüm" başlıklı "harika" bir yazısı yayınlandı. Gedikli siyaset "uzmanı" "Damat"ın arada bir ekonomi uzmanlığına da soyunması hiç fena olmuyor. Türkiye' nin derin ekonomik bunalımı içinde çaresizlikten debelenip duran tekelci burjuvazinin açmazlarını böylece onun en "akil ve ehil" savunucularından birinin ağzından da duymuş oluyoruz.

Toker yazısını Özal'ın gönderilip yerine Kafaoğlu'nun getirilmesi üzerine kaleme almış. Bu noktadaki görüşünü şöyle dile getiriyor:

"Sorunun şahsi çekememezlikten ibaret Kafaoğlu-Özal çekişmesinin çok üstünde bir boyut taşıdığı muhakkaktır. 12 Eylül'den itibaren uygulamanın mükemmel olduğunu, her tedbirin zamanında ve tam alındığını söylemenin de imkanı yoktur. "Banker skandalı"nı önleyememek, mali piyasada bir felaketler zinciri yaratmak bir yöneticinin altındaki sandalyanın alınması için kafi sebeptir. Ama uygulayıcının yerine ters felsefenin değil, aynı felsefenin adamının gelmesi lazımdı."

Yukardaki alıntı açıkça gösteriyor ki, Toker'e göre Cunta Kafaoğlu'nu işbaşına getirerek Özal'inkine "ters" bir ekonomi "felsefesi"ni benimsemiştir. Nedir Özal'ın temsil ettiği ekonomi "felsefesi"? Biliniyor, Özal demek *24 Ocak kararları* demektir. O halde Toker'e göre Cunta, 24 Ocak kararlarında ifadesini bulan ekonomik politikayı yürürlükten kaldırmaktadır!

Anlaşılıyor ki Toker tehevvürle kaleme sarıldığı için ipin ucunu kaçırmıştır ve biraz "ileri" gitmiştir. Hernekadar iki buçuk yılı aşkın uygulama "Friedmancılığın" Türkiye'de de iflasa mahkum olduğunu göstermiş olsa da; tekelci burjuvazinin —bir bölümüyle dahi— 24 Ocak kararlarını toptan reddetmek konumuna geldiğini söylemek mümkün değildir. Gerçi "ölen ölür, kalan sağlar bizimdir" Özal felsefesi "ölüler"le, "sağlar" arasındaki çelişkinin derinleşmesi sonucunu getirmiştir. Ve bu gidişle "ölüler"in ölürken "sağları" da peşinden çekmekte olduğu —Güney Sanayi örneğini hatırlayalım— anlaşılmaya başlayınca "ölüleri" kurtarma operasyonu gerekçesiyle sıkı para politikasından hatırı sayılır inhiraflar yapılmıştır. Ama bu türden gelişmeleri, sıkı para politikasından tornistan edip, yeniden doludizgin bir enflasyonist gidişe dönüldüğüne yormak doğru olmaz. Çünkü tekelci burjuvazi 70'li yılların son döneminde yaşanan "kâbus"un taze anılarını henüz unutmuş değildir.

Ne ki, Toker, tekelci burjuvazinin —sınıf olarak— en has sözcüsüdür ama, kendisi tekelci bir kapitalist olmadığından meseleye daha "berrak" bakabilmektedir. Bir başka deyişle tekelci kapitalistler hayatın kendisinin dayatmasıyla, yaşadıkları gerçeklerden hareket ederek, ne sıkı para politikasının, ne enflasyonist politikanın kendi açmazlarına çare olamayacağını kavramaktadırlar ve bir bakıma çaresizlik içinde "bu günü de kurtarma" debelenmeleriyle telifci yollar bulmaya çalışmaktadırlar. Ama Toker'in konumu başkadır. O tekelci burjuvazinin *sınıf olarak* bekasını ve egemenliğini sürdürmesini savunmaktadır. Öyle olunca da masa başında çok daha "radikal" düşünebilmekte ve şöyle diyebilmektedir.

"Türkiye, içinde yaşadığımız ara rejimden ekonomisini de sağlıklı bir raya oturtarak çıkabilecek miydi, bilemiyorum. 24 Ocak istikrar tedbirlerinin 12 Eylül sonrası uygulanması konjonktürel bir tedavinin boyutlarını aşmış, hasta bünyeye neşter atılmaya başlanmıştı. Bunun feryatlara yol açacağı biliniyordu. Ama yönetimin özelliği bunlara çok fazla kulak asılmayacağını ümit ettiriyordu. Ülkenin doğal kaynaklarına, bilhassa tarıma ve hayvancılığa dayalı bir sanayi devletin başı tarafından da öneriliyor, buğdaya karşı petrol, ete karşı petrol hesapları yapılmaya başlanıyordu."

"12 Eylül'den sonraki dışa dönük ekonomi bir takım aksaklıklardan kurtulamamış da bulunsa, bazı suistimallere ve açıkgözlülüklere vesile de vermiş olsa genellikle genç, dinamik, bilgili "sahip-yönetici"lerin önderliğinde canlı ve sihhatlı bir ekonomik kuvvet Türkiye'de doğmuştur. Elli yıl öncesinin Koç, otuz yıl öncesinin Sabancı olayının bugünkü oluşumu Enka'lardır. Kutlutaş'lardır."

Biliniyor, 24 Ocak kararları'nın taviz verilmeksizin sürdürülmesinden

yana olanlar, geçmişte iç pazara göre yapısallaştıkları için ihracata bir türlü yönelemeyen tekelcilere nisbetle özellikle son dönemde palazlanan ve ihracatın kaymağını yiyen bir kısım yeni yetme tekelci para babaları. Toker bunları Enka ve Kutlutaş ile sembolize ediyor. Ki o Enka'nın patronu Şarık Tara,Özal'ın gönderilmesine en sert tepkiyi göstermişti. Çünkü bunlara göre sıkı para politikasının gevşetilmesi demek, zaten önlenememiş olan enflasyonist gidişe şu veya bu oranda kapıyı aralamak olacaktır. Bunun, kendileri için hiç de istenmeyen iki sonucu vardır. *Birincisi* iç pazar yeniden hareketlenince dış pazar ve ihracat önceki kadar cazip olmaktan çıkar. Bunun da doğal sonucu imalatta kalitenin düşmesi ve dış pazarda rekabetin zorlaşmasıdır. *İkincisi* ve esas önemli olanı, sıkı para politikasının gevşetilmesi şu veya bu ölçüde iç pazardaki alım gücünü yükseltmeye yönelik olduğuna göre, bunun doğal sonucu ücretlerde doğacak nominal artışlar nedeniyle maliyetlerin eskisine nazaran yükselmesidir. Ki bu da dış pazarda rekabeti zorlaştıran bir diğer faktör olmaktadır.

Yukardaki alıntıdan açıkça görülüyor ki, Toker Türkiye ekonomisinin düze çıkartılmasında ihracatın kaymağını toplayan "yeni kuşak" tekelci burjuvalara bel bağlamıştır. Aslında Türkiye ekonomisinin kurtulması için dış ödemeler açığının "makul sınırlar" içinde tutulması gerektiği, bunun için de ihracatı artırmaktan başka çare olmadığı noktasında tüm burjuvazi hemfikirdir. Ama "hemfikir" olmak ihracatın fiiliyatta derde deva olacak ölçüde artmasına yetmemektedir. Bizim yıllar öncesi tespit ettiğimiz bu gerçeği son iki yılın pratiği bir kez daha kanıtlamıştır. Cunta sopasıyla yığınların açlığa mahkum edilmesi bahasına iç talep düşürülmüştür ama, Vehbi Koç'un itiraf ettiği gibi vaktibirliğinde "ne üretilirse satılır" vurguncu mantığıyla şekillendirilmiş sanayinin üretiminin ihracata kaydırılması tüm teşvik ve yardımlara rağmen sağlanamamıştır. Gerçi Özal ve şürekası izlenilen sıkı para politikasından iki yılda sonuç alınamayacağını, en az dört yıla ihtiyaç olduğunu daha baştan söylemişlerdir. Ancak ilk iki yılın pratiği geleceğe umutla bakmanın mümkün olmadığını, değil 4 yıl, 40 yıl da geçse ihracatın dişe dokunur miktarda artmasının hayal olduğunu göstermiştir.Ve daha da beteri ihracata yönelik bir imalat yapısına kavuşması beklenen sanayi, iç pazardaki talep düşüşü karşısında, topu atma noktasına gelmiştir. Böyle olunca da "ölecekler"'in, kalacak "sağlar"dan çok daha fazla olacağı anlaşılmış ve "ölecekler"in canhavliyle hayata asılmaları üzerine Özal "yürümüştür".!

Diğer pek çok belirtilerinde de görüldüğü gibi bu gün tekelci burjuvazi, onun her türden akıl hocaları ve yardakçıları gerçekten şaşkındır ve ne yapacaklarına, neye yöneleceklerine karar verememektedirler. İhracat artsın diye iç talep hem de sopa zoruyla kısılmıştır. Ama ihracat artmamaktadır. Böyle olunca sanayiin üretim kapasitesi hızla düşmekte ve işletmeler batma tehlikesiyle karşı karşıya kalmaktadırlar. O zaman da çaresiz iç talebi yükseltecek musluklar biraz gevşetilmektedir. Ama bunun sonucu da —daha önce yaşandığı gibi— enflasyonun üç haneli rakamlara ulaşması olacaktır. Enflasyonun yükselmesi ise döviz darboğazını daha da darlaştırmakta, o zaman da sanayi bu kez ithalat yetersizliğinden durma noktasına gelmektedir. Kısacası bu yapısıyla Türkiye ekonomisi tam bir açmazdadır. Ne enflasyonist politika kâr etmektedir, ne de sıkı para politikası. Tekelci burjuvazinin bir o yana bir bu yana debelenmesinin, bu gün, dün söylediğinin tersini savunmasının, hem iç pazar açılsın derken hem de ücretlerin yüksekliğinden şikayet etmesinin ve sonuçta "bu günü de kurtarayım"da karar kılmasının sebebi budur.

Ve tekelci burjuvazi içindeki hırlaşmaların da esas sebebi budur. Toker'e göre sürtüşmeler *"eskiler"*'le *"yeniler"* arasındadır. Toker "eskiler"in nasıl palazlandığını şöyle anlatmaktadır.

"1950'lerde çarpık kurulan sanayi ucuz kredi-bol kâr esasına göre yürütülmüştür. Bir müessesenin kredi olarak ancak işletme sermayesi düşünülebilirken toprağı krediyle, binası krediyle, makineleri krediyle sağlanmıştır. Enflasyon borçların gerçek yükünü ufalayıp hemen sıfıra indirmiş, mal satmak değil stok yapmak, borç ödemek değil borç biriktirmek kârlı hale gelmiştir. Bu yüzdendir ki tatlı kâr dönemlerinde kazanılanlar işe yatırılacak yerde Boğaziçi'nde yalılara dönüştürülmüş, bunlardan bazılarının yalı kapatmadaki mahareti emlâk tellallarına bile parmak ısıttırmıştır. Politika büyükleriyle içli dışlılık piyasanın himaye duvarlarını yükseltmiş, doping ile ayakta tutulan cılız, sarsak, sakat bünye bir Herkül gibi gösterilmeye çalışılmıştır."

Türkiye'deki sanayiin yapısı ve burjuvazinin meşrebi hakkında solcular, sosyalistler tarafından yazılmış aynı mealdeki çok daha yumuşak sözleri "kripto" marifeti diye niteleyen Toker'in bir bölüm tekelcileri tutarken Koç, Sabancı vb. kodamanları da kapsayan "eskileri" böylesine *tu kaka* etmesi gerçekten ilginçtir. Ve "eskiler"in bu gün nasıl galebe çaldığını Toker şöyle dile getirmektedir.

"Bundan evvelki bütün denemelerde kendilerini değiştirecek yerde hükümetin politikasını değiştirmeye muvaffak olanlar bu işi yine başarmışlardır. Bunların "hulul kabiliyeti" nin yönetim farkı tanımadığı anlaşılmaktadır. Diğer taraftan tarım ve hayvancılık sektörünün başına genç, dinamik, misyoner ruhlu bir beyin getirilip o sahada seferberlik ilan edilememiş, işler lafta ve heveste kalmıştır. Bundan dolayıdır ki bugün, çarpık kurulmuş sanayiin devletçe kurtarılması operasyonundan konuşulmakta, batağa düşmüş sınai ve mali firmalar hükümetin kapısında, hiç fütursuz kuyruğa girmektedirler. Hem de müesseselerinin sıkıntılarının giderilip kendilerine aynen iadesini talep edecek, yeni pay hadlerini beğenmeyecek, tehditler bile savuracak pişkinlikle..."

Toker'e göre "yeniler"in yenik düşmesinin sebebi ise *tarım ve hayvancılığın ihmal edilmiş* olmasıdır. Yukardaki sözler emperyalist metropoller tarafından Türkiye'ye yakıştırılan "bahçevan ve kasap" rollariyle tam tamına çakışmaktadır. Bu da hiç şaşırtıcı değildir. Çünkü Toker'in gelmiş geçmiş en *amerikancı*, en "batıcı" Türk olduğu cümlenin malumudur. Ve emperyalizmin Türkiye'ye biçtiği *yeni* ekonomik konuma henüz el atılmamış olmasından, dahası bu meselenin istikbalinin de parlak görülmemesinden Toker şöyle yakınmaktadır.

"Ölen ölür, kalan sağlar bizimdir" ana felsefesinin Bitpazarı'na yağmur yağdırma felsefesinden çok daha gerçekçi, çok daha gerekli ve Türk ekonomisinin bünyesel tedavisinde çok daha yararlı olduğu fazla zamana ihtiyaç kalmadan gözler önüne çıkacaktır. Ama ne yazık ki bir fırsat yine heba edilmiş bulunacaktır."

"Bir fırsatın daha heba edilmesi karşısında, inanınız ki çok ama çok üzgünüm."

Biz hiç üzgün değiliz. Çünkü emperyalizme bağımlı, onun çıkarları doğrultusunda, işbirlikçi burjuvaziyi kısa sürede ihya etmeye yönelik yapılsallaştırılmış montajcı sanayiin iflasının kaçınılmaz olduğunu yıllar öncesinden haber vermiştik. Bu gün bu noktaya —hem de uzunca bir süreden beri— gelinmiştir. Metin Toker'in anlamadığı, tekelci burjuvazinin ise anlamaya yanaşmadığı budur. Toker için mesele kolaydır: *İlan edersin 24 Ocak kararlarını. Bunlar "sulandırılmasın" diye tezgahlarsın Cunta'yı. Dayatırsın "ölen ölür, kalan sağlar benimdir" diye. Arkanda da emperyalizm olduğuna göre nasıl olsa bir gün düze çıkılır!* İşbirlikçi tekelci burjuvazi için ise çözüm bu kadar kolay olmamaktadır. Onun için de sürtüşmeler, hırlaşmalar, bir o yana, bir bu yana yalpalamalarla "idare-i masla-

(Devamı 15. sayfada)

ATİNADAKİ BİR OLAYA TEPKİLER ÜZERİNE

SUÇ MU, HATA MI?

Geçen ay Atina'da bir olay oldu.

12 Eylül faşizminden kaçan bir grup insan Türkiye'de Cunta yönetimini protesto etmek için faşist darbenin yıldönümünde bir gösteri düzenliyorlar. Gösterinin tam ortasında adamın biri çıkageliyor, başlıyor fotoğraf çekmeye. Adam Cunta'nın Atina'daki askeri hava ateşesi bir kurmay yarbay. Üstelik de, öyle bir topluluğun içine böyle bir iş için dalmayı göze alacak kadar da işgüzar ve serdengeçti! Tabii lâyığını buluyor, bir güzel pataklanıyor. Hastanelik oluyor.

Cunta hükümeti hemen seferber oldu, Yunanistan'dan "hesap sorma"lara girişti. Gerici, burjuva gazeteler olayı dillerine doladılar, Atina'daki "gözü dönmüş vatan hainleri" aleyhinde yazmadıklarını bırakmadılar. Cunta'ya hulus çakmak, Cunta muhaliflerine kara çalmak için tam bir "gazetecilik" fırsatı geçmişti ellerine. Kullandılar. Bu arada, Türkiye'de Anayasayı, tüm demokratik hak ve özgürlükleri, insan haklarını ayaklar altında çiğneyen, halen daha 50 binin üstünde demokrat, ilerici, yurtsever, sosyalist insanı cezaevlerinde tutan, beş bine yakınını idam talebiyle "yargılayan" terörcü rejimin Atina'daki askeri temsilcisinin başına gelenleri bahane edip, Yunanistan'ın demokratik, anayasal hükümetine bir kere daha atıp tutma fırsatını da kaçırmadılar.

Bütün bunlarda beklenmedik bir yan yoktu. Ne ki, Atina'daki olaya *aynı mealde* "tepki"ler, ötedenberi demokratlıklarına, ilericiliklerine toz kondurulmayan kimi köşe yazarlarından da geldi. *Cumhuriyet* gazetesi, "Aldıkaçtı anayasası"na muhalefetin başını çekme "kahramanlığı"nın doruğunu yaşadığı bir sırada ne yazık ki mal bulmuş mağribi gibi olayın üzerine atıldı. 16 Eylül 1982 günü "Olayların Ardındaki Gerçek" sütununda Üç Yıldız imzalı yazarın söylediklerine bakın: "Yarbay Boyalar, gözü dönmüş saldırganların elinden (açıklanması zor bir gecikmeyle) kurtarılıyor....Kendini bilmezlerin bir insana saldırmaları ve canına kastetmeleri... anarşist damgasını taşımaktadır. Savunmasız bir insanı linç etmeye yönelik saldırganlığı simgelemektedir." Bunun ardından 17 Eylül günü "Gözlem" sütununda şunlar yazılıyor: "Atina Hava Ateşemiz kur. Yarbay Osman Boyalar'a karşı yöneltilen linç girişimi tek sözcükle özetlenebilir: Alçaklık!... Yunanistan Türkiye'den "siyasi mülteciyiz" diye kaçan bu terörist çete artıklarını "Helen şövenizmi" için birer propaganda aracı olarak kullanmaktadır....Ermeni ve Rum çetelerine şimdi de yeni Çerkes Ethem çeteleri katılmıştır. Çerkes Ethem, ihanetinin acısı ile vicdan azabı çekerek öldü. Bunlar ise ihanetlerinin utanmazlığı ile alçakça yaşıyorlar."

Bu tür "yorum" ve "değerlendirme"lerin özellikle böyle bir dönemde bu sütunlarda kaleme alınmış olması, Türkiyeli aydın zihniyetinin belli yanlarını —ve, maalesef, bir türlü iflah olmaz yanlarını— yansıtması bakımından üzerinde durmaya değer hazin bir olaydır.

Yazıların içeriği de, kullanılan dil ve üslup da, ister istemez, en gerici sağ kesimlerin alâmeti farikası "ordu millet" kavramını akla getiriyor. Atina'daki olay karşısında böylesine tehevvüre kapılmanın, ve bunu böylesine hararetle dile getirmekte, içerisinde yaşadığımız koşullarda olsun hiç bir tereddüde kapılmamanın başka ne gibi bir izahı olabilir? Anlaşılan, "ordu millet" şövenizmi —Kemalist milliyetçiliğin Demirel'lerinkinden, Metin Toker'lerinkinden de geri bu en bilinçsiz, gözü kapalı, koyu türü— bu vatandaşların kafalarını öylesine şartlandırmış ki, öylesine iliklerine işlemiş, dünyaya ve olaylara bakışlarını çarpıtmış, gerçeğe yabancılaştırmış ki, (kısacası, kişiliklerine öylesine *damgasını* basmış ki) daha başka konularda, mesela Prof. Aldıkaçtı'nın döktürdüğü anayasal ve politik incileri eleştirmekte büyük incelikler ve ustalıklar sergilemekten geri kalmayan bu kişiler, Atina'daki olay gibi işin içine ordunun bir subayının karıştığı bir olayla karşılaştıklarında âdeta "bir tuhaf"laşıyorlar. Hem de öyle tuhaflaşıyorlar ki, kalemlerinden döküleni gözleri görmüyor!

Ankara Cuntası gibi hiç bir kanun, kural tanımaz bir zorba rejimin eline düşmekten, idamdan, işkenceden, hapisten kurtulmak, siyasi faaliyeti değişik koşullarda sürdürme imkânlarından yararlanmak için yurtdışına çıkmış bir bölüm insanı sıkıyönetim bildirisi ağzıyla "ipten kazıktan kurtulmuş teröristler, anarşistler" diye niteleyebilmek için, insanın gerçekten de, dünyaya "ordu millet" şövenizminin at gözlükleriyle bakması gerekmez mi?

Atina'daki olayda böyle bir topluluğun —Ankara Cuntası gibi demokrasi ve özgürlük düşmanı, insan haklarını inkârcısı, muhalifleri üzerinde açık terör uygulayıcısı bir rejimin hışmından kaçarak evinden yurdundan olan insanların— taa içine girip ispiyonluk yapmaya kalkacak kadar cüretkâr bir Cunta temsilcisine gösterilen insani tepkiye "savunmasız bir insanı linç etmeye yönelik saldırganlık" ve hatta "alçaklık" diyebilmek için, insanın gerçekten de, İlhan Erdost ve onun gibi daha nice insanın Cunta'nın üniformalı adamları tarafından hangi koşullarda, nasıl göz göre göre öldürüldüklerini bilmezden, hatırlamazdan gelmesi, hatta bundan da öte —bu olaylar öyle kolay kolay bilmezlikten, hatırlamazlıktan gelinebilecek olaylar olmadığına göre— bu cinayetleri, bu düpedüz linç eylemlerini Cunta'nın asker üniformalı adamlarınca işlendiği için "makbul" ya da "bağışlanabilir" görmesi gerekmez mi? (Burda çok acayip bir durum var: bu bayların, İlhan Erdost'un katledilmesi olayının sorumlularını hiç de böyle bir dil ve üslupla suçladıklarını görmedik. Yine de, o olay karşısında da en azından Atina'daki olayda olduğu kadar üzüntü duyup tehevvüre kapılmış olmalıdırlar diye düşünüyoruz. Bu duygularını o zaman böylesine açıklıkla dile "getirememiş" olabilirler. Acaba şimdi onun acısını mı çıkarıyorlar? Cunta'ya duydukları öfkeyi ve kini Cunta'nın kurbanlarından mı çıkarıyorlar?)

Devam edelim. Doğrudan dıştan güdümlü ekonomi politikasıyla, işkencehaneleri ve hapishaneleriyle, idam sehpalarıyla, türlü keyfi uygulamalarıyla ve yasaklamalarıyla yurttaşlara Timurlenk zulmü çektirirken, aynı zamanda ülkenin kaderini her zamankinden daha ağır bir NATO ipoteği altına sokan, sonra da milletin karşısına çıkıp NATO'ya, ABD emperyalizmine sadakatın sürmesi uğruna bu zulüm rejimini her ne bahasına olursa olsun sürdüreceklerini ilan etmekten çekinmeyen generallerin Atina'daki temsilcisi nerden bakılırsa bakılsın hakettiği bir tepki ile karşılaşmıştır. Buna "vatan hainliği" diyebilmek için insanın gerçekten de, Atina'daki üniformalı kendini bilmezin Ankara'daki efendilerini yurdun ve milletin temsilcileri sayacak kadar siyasi —ve de insani— anlayış, izan ve basit sağduyudan yoksun olması gerekmez mi?

Ve nihayet bütün bunları *Cumhuriyet* gibi bir gazetenin okurlarına hitaben ileri sürebilmek için de insanın gerçekten, "ordu millet" şövenizminin büyüsüne kapılıp, isminin başında "Cumhuriyet" kelimesi geçen bir ülkede kendini *teba* derekesine düşürürcesine, *yurtdaşlık* onurundan feragat etmiş olması gerekmez mi?

Ya da, "yorum"larından parçalar aktardığımız *Cumhuriyet* yazarlarına

(Devamı 15. sayfada)

SİYASİ İŞBİRLİĞİ TKP İÇİN BİR ALDATMACA VE OYALAMACADIR

Gazetemizin Ağustos 1982 tarihli sayısında TSİP, TKP, TİP arasında sürdürülmekte olan merkezi işbirliğinin 6 aylık bilançosunu çıkarmış ve yazımızı şöyle noktalamıştık.

"Evet, bir daha altını çizelim ki, bir "demokrasi cephesi"nin oluşturulmasına günümüz şartlarında 6 ay yeterli olmazdı. Ama bunun önünü açacak ilk çalışmalar pekala gerçekleştirilebilirdi. Mesala yurtiçinde koordinasyon sağlansaydı, diyelim 1 Mayıs'da ortak bir bildiri dağıtılabilinirdi. Devrimci Demokratlar'ın da katılacağı bir cephe çalışması başlatılıp bir ön çalışmadan sonra diğer demokrasi güçleriyle ilişkiye geçilebilirdi. Sendikal dayanışma konusunda emrivakilerden vazgeçilseydi uluslararası platformda güçlü bir dayanışma sağlanabilirdi.

Ama bunların hiçbirisi olmadı. Ve gerçekleşmeleri objektif olarak kendini dayatmış ve mümkün olan bu türden konular sürüncemede kaldığı sürece, arada bir yayınlanacak ortak bildiriler, işbirliğinden somut yarar bekleyen işçileri, emekçileri, demokrasi yanlılarını olsa olsa hayal kırıklığına uğratır. TSİP, faşist Cunta'nın baskıları sistemleştirmek için yoğun çabalar harcadığı bu kritik günlerde, gerçek bir işbirliğinin taraflara getirdiği yükümlülüklerin hayata geçirilmesi için kendine düşen sorumluluğun ciddiyetiyle bağdaşan bir tutum içinde olmayı bilecektir."

Bu yazımızın kaleme alınmasından bu yana 2 aylık bir süre geçti. TSİP bu süre içinde "kendine düşen sorumluluğun" bilincinde olarak "gerçek bir işbirliğinin taraflara getirdiği yükümlülüklerin hayata geçirilmesi" için *bir kez daha* somut önerilerini tekrarladı. Bunlar başlıca:

1. Partilerin esas mücadele alanı olan yurtiçinde partiler arası merkezi koordinasyonun sağlanması,

2. Anti-faşist bir cephe oluşturulması doğrultusundaki çalışmaların Devrimci Demokratlar'ı da kapsayacak şekilde dörtlü olarak başlatılması,

3. Yurtdışında DİSK'le dayanışma hareketinin kotarılmasında azami beraberlikleri sağlayabilmek için geçmişteki oldubittilerden vazgeçilmesi, şeklinde somutlanıyordu.

Taraflar 1'inci maddede belirlenen TSİP önerisinin, içinde bulunulan şartlar gereği, kabul edilmesinin mümkün olamayacağını ifade ettiler ve bu görüşleri doğrultusunda çeşitli gerekçeler öne sürdüler. Yine taraflar 2'nci maddedeki TSİP önerisini, Devrimci Demokratlar'la ilgili konumlarını yeniden gözden geçirme şartlarına bağladılar. TSİP'in 3'üncü maddedeki önerisine karşılık inisiyatif sahibi taraf, orta yerde bir oldu bitti bulunmadığını ileri sürerek oldubittilerden vazgeçildiği doğrultusunda bir ifade kullanılmasından yana olmadığı, noktasında ısrar etti. Öteki taraf ise böyle bir şart öne sürmeyeceklerini, herkesi kapsayan bir çağrının yeterli olacağını belirtti.

Görüleceği gibi TSİP'in Ocak 82'deki üçlü toplantıdan bu yanan ısrarla üzerinde durduğu, 3 parti arasındaki en acil 3 somut meseleye kısa vadede çözüm bulunamayacağı anlaşıldı. Oysa ta başından beri TSİP bu meselelerin, taraflar istekli oldukları takdirde çözüme bağlanmalarının hemen denilebilecek kadar kolay ve mümkün olduğu noktasında ısrar etmişti. Bu durumda, 3 parti arasında, esas mücadele alanı olan yurtiçinde koordinasyona gidilmedikten sonra, merkezi planda bir işbirliği yürütüyor görünmenin anlamı kalmıyordu. Daha doğrusu bu türden ilişkiler bir merkezi ilişkiler olmaktan çıkıyor, yurtdışı çalışmaları ilişkilerine dönüşüyordu. Böyle olunca da eşyayı adıyla çağırmak daha doğru olacaktı. Partiler arasında kurulacak bir "yurtdışı komitesi" pekala partilerin yurtdışındaki ilişkilerini sürdürebilir ve yurtdışı çalışmalarını koordine edebilirdi. Ortaya çıkan yeni durumda TSİP, tamamiyle işlevsiz kalmış merkezi işbirliğini, kendi önerileri kabul edilip hayata geçirilme ve işbirliği böylece gerçekten işlev kazanana dek sürdürmeyeceğini taraflara bildirdi.

Öte yandan partiler arasında yurtiçinde işbirliği yapılması konusunda TSİP, daha baştan beri kararlı ve ısrarlı bir tutum benimsemişti. Nitekim 3 parti arasında Ocak 1982'de merkezi düzeyde yapılan toplantıdan çok daha önce, 21 Ağustos 1981 tarihinde TSİP'nin TKP ve TİP'e ilettiği bir mektupta aynen şöyle denmekteydi.

"Platformumuz yukarıda bir kez daha tekrarladığımız bu ikili görevden birisini ya da her ikisini yürüten bir nitelik kazanmadığı taktirde onu F.Almanya'daki eylem birliği komitesi halinde tutmak birlik ve cephe sorunlarının yozlaştırılması anlamına gelecektir. Birlik ve cephe meselesine büyük bir ciddiyetle eğilen Partimiz, böylesi "dostlar alışverişte görsün" gibilerinden oyalayıcı ve savsaklayıcı bileşimler içinde yer almayacaktır. Aynı zamanda Parti merkezinin görevlerini F.Almanyadaki göçmen işçilerimiz arasındaki çalışmalara indirgeme tarzındaki iğreti birlik ve cephe anlayışlarını her zaman reddedecektir. Hiçbir zaman unutulmamalıdır ki, mücadele alanımız Türkiye'dir, görevimiz 45 milyon insanımızın yaşadığı topraklardadır, seferber edeceğimiz kitleler de oradadır."

TKP, bugün varolan ağır baskı ve konspirasyon şartlarında yurtiçinde bir işbirliği oluşturmanın son derece sakıncalı ve tehlikeli olduğunu öne sürüyor, bu türden ilişkilerin daha ilerde oluşabilecek müsait şart ve ortamlarda ele alınması gerektiği noktasında ısrar ediyor ve bu gün her partinin *aynı* konularda kendi başlarına "paralel" çalışma yapmalarını öneriyordu. TİP de TKP'nin bu görüşünü benimsemekteydi.

TSİP, partiler arasında koordinasyonun imkansızlığına gerekçe olarak gösterilen, yukarıda kısaca özetlediğimiz argümanları inceledi ve işbirliğinin hem mümkün, hem de gerekli olduğunu kanıtlayan bir yazıyı taraflara iletti. Bu yazıda şöyle deniyordu:

"TKP'li arkadaşların bu mantığına katılmaya olanak yoktur. Bu mantık demektir ki, eylem birliği sadece legal olarak yapılabilir. İllegalde, baskı koşullarında ise eylem birliği sözkonusu olamaz, sadece eylem paralelliği sözkonusu olabilir.

"Paralel eylem yapmak" sözünün bilimsel sosyalist literatürdeki yerini bilmiyoruz. Bildiğimiz kadarıyla bilimsel sosyalizm, ittifaklar konusunda cephe, işbirliği, eylem birliği vb. gibi terimler getirmiştir, ama eylem paralelliği diye bir kavram koymamıştır. Paralel eylem yapmak tarzında bir koyuş somutta eylem birliğinden kaçmaktır. Hatırladığımız kadarıyla 1977 yılında TİP Birinci Büyük Kongresi'nde alınan kararlar gereği TİP merkezi CHP'ye güç ve eylem birliği için başvurduğunda, Ecevit bu öneriyi diplomatik bir dille reddetmek için "partilerimiz demokrasi doğrultusunda paralel mücadele vermelidirler" demişti. Şimdi Cunta'ya karşı verdiğimiz özgürlük mücadelesinin asıl alanı olan yurtiçinde eylem birliğinin hayata geçirilmesi konusunda da TKP... "paralel eylemler yapmaktan" sözederek, eylem birli-

ğini fiilen reddetmekte ve partilerimiz arasındaki eylem birliğini hiçbir belirleyici niteliği olmayan yurtdışındaki eylem birliğine indirgemektedir.

Cunta'nın, partilerimiz ve tüm demokratik güçler üzerindeki saldırısına gelince, bu zaten Cunta'nın varoluş nedenidir. Sınıf mücadelesinin Nevski Bulvarı olmadığını TKP'li arkadaşlarımız da bilirler. 12 Eylül faşizmi, Türkiye'de tekelci sermayenin derinleşen bunalımının yükünü emekçi kitlelere yüklemek ve yükselen sınıf mücadelesini, genel devrimci demokratik hareketi ve Kürt ulusal demokratik muhalefetini bastırmak istemiştir ve 12 Eylül darbesi bunun için kotarılmıştır.

Partilerimiz, tüm işçi sınıfımız ve halk güçlerimizin üzerinde Cunta'nın şiddetli, çok şiddetli baskısı olduğu doğrudur. Ama bu baskıya karşı mücadele etmenin yolu sağlam bir illegal örgütlenmeden geçtiği içindir ki, illegal durumdaki partilerimiz arasındaki eylem birliği de bunu illegal pratik içinde organize etmeyi gerektirmektedir. Eylem birliği komitesinin kurulma imkanını sadece legalde görmek, partilerimizin bu olanakları bulunmadığı için de asıl ortak mücadele alanımız olması gereken Türkiye'de eylem birliğinden yan çizip, meseleyi yurtdışındaki, daha doğrusu F. Almanya'daki üç beş yürüyüşe, toplantıya ve bildiriye hapsetmek, şayet TKP'nin Cunta'ya karşı gerçek ve ciddi bir mücadele vermek konusundaki niyetsizliğine işaret değilse, en azından onun Cunta'ya karşı mücadele anlayışının handikapını işaret etmektedir.

Cunta devrilmeden demokrasi gelmeyeceğine göre ve Cunta da kendiliğinden gitmeyeceğine göre, bu demektir ki, partilerimiz yurtiçinde eylembirliğini gerçekleştiremeyecektir. Oysa Cunta'nın devrilmesi de her şeyden önce işçi sınıfımızın politik güçleri başta olmak üzere tüm demokrasi güçlerinin ortak mücadelesine bağlıdır. Böylelikle eylem birliğinin merkezden başlayarak örülmesi reddedilerek, somutta totoloji içine düşülmektedir. Şöyle ki: Cunta'yı devirmenin yolu herşeyden önce bizim eylem birliğini kurmamızdan geçer. Oysa Cunta'nın varlığı yüzünden biz eylem birliğini kuramıyoruz. Şu halde Cunta nasıl devrilecek? Başkaları —bizim dışımızdakiler, demokratlar, aydınlar— şu veya bu şekilde demokratik komiteler kuracaklar, biz de onları destekleme kararı alacağız. Hani işçi sınıfının ve onun politik güçlerinin demokratik mücadelede başı çekme ve yol gösterme görevi nerede kaldı? İşçi sınıfının bağımsızlığı nerede kaldı?

"Cunta'nın baskısı vardır, polisin baskısı azgındır" diyerek yurtiçinde eylembirliğini savsaklamak, Cunta'nın nasıl ve kimin tarafından devrileceğini, Cunta'ya karşı ortak mücadele cephesinin temellerinin nasıl atılacağını ve hayata geçirileceğini cevaplayamamak ve asli görevi bilinmedik bir tarihe ertelemek demektir.

Öte yandan konspirasyon kuralları gerekçe gösterilerek eylem birliği pratiğini yokuşa sürmenin de geçerli yanı yoktur. Çünkü defalarca dile getirdiğimiz gibi herşeyden önce merkezi nitelikli bir koordinasyon komitesini öngörmekteyiz. Partilerimizin yurtiçindeki birinci derecedeki yürütme görevlilerinin gösterecekleri birer arkadaştan oluşacak böyle bir komite, böylesi bir ortak pratiğin gerekli konspiratif tedbirlerini, teknik detaylarını kararlaştırır, ihtiyaç bulunan çalışma alanlarında veya bölgelerde, mevcut duruma göre alt komiteler kurabilir. Bu konuda buradan karar vermeye olanak yoktur. Şubat ayından beri yaptığımız ısrarlı önerilere rağmen, TKP ve TİP'in yurtiçinde merkezi görevli birer yöneticisi bir kez bile olsa Partimizden bir merkez yetkilisiyle temasa geçmemiştir. Eylem birliği için böyle bir koordinasyon komitesinin hangi görevleri ne ölçüde yerine getirebileceği, eylem birliğinin aşağı doğru ne derece örüleceği konusu en azından yurtiçi yürütme görevlerinden oluşacak bir ortak toplantıda ele alınıp tartışılabilirdi. Ama ısrarlarımıza rağmen bundan uzak durulmuştur.

Kaldı ki, iki yıllık pratiğimiz ve bugünkü çalışmalarımız açıkça göstermiştir ki, polisin gücü abartılmaktadır. Polisi kadiri mutlak görmekle komünist mücadele verilemez. Burjuvazi ne denli güçlü, örgütlü, azgın ve saldırgan olursa olsun işçi sınıfı devrimcileri yaratıcıdırlar, kendilerine ve sınıflarına güvenirler, hiç bir şart altında pratiği elden bırakmazlar. Çünkü sınıf mücadelesinin politik kadroları polisin baskısına, burjuvazinin saldırısına karşı önlemleri almakla ve işçi sınıfının bağımsız sınıf bayrağını en yüksekte tutmakla, yani pratikten kaçmamakla yükümlüdürler.

Bilimsel sosyalist politik mücadelede riski göze almamak diye bir anlayış yoktur. Şayet böylesi bir anlalış varsa bu pasifizmdir, yılgınlıktır. İş yapan elbette yakalanmayı da göze alacaktır. Aksi halde iş yapmak mümkün değildir. Özellikle böyle şiddetli baskı koşullarında iş yapmanın riski elbette çoktur, ama bu risk göze alınmazsa, burjuvaziye karşı ciddi bir mücadeleden sözetmeğe imkan kalmaz. Sınıf görevlerinin yerine getirildiğinden sözedilemez.

Ağır baskı koşulların altında eylem birliğinin gerçekleştirilemeyeceğini, ancak —her ne demekse— "paralel eylem" yapılabileceğini söyleyen arkadaşlara, işçi sınıfının zengin dünya pratiğini hatırlatmak isteriz: örneğin Bulgaristan'da kurulan Vatan Cephesi'nin hangi şiddetli koşullar altında iş yaptığı bilinmektedir. Gene Nazi işgali altındaki diğer Balkan ülkelerinde de kurulan cepheler ya da gerçekleştirilen eylem birlikleri merkezi düzeyde legal örgütlenmeler değillerdi. Ve en önemlisi, Komintern, birçok ülkedeki seksiyonu için sermayenin saldırısına ve faşizme karşı cephe ve eylem birliği politikalarını öngörürken, sadece işçi sandıklarından ya da kooperatiflerinden, yani tabanda işçiler arasında yapılacak eylem birliklerinden söz etmiyordu. Tam tersine, Leninizmin gereği, eylem birliğinin herşeyden önce merkezi olarak gerçekleştirilmesi için ısrar ediyordu. Ama sosyal demokrat partilerin merkezleri eylem birliğine yanaşmadıkları için, Komintern, sosyal demokrasinin tabanındaki işçilerle eylem birliği yapılmasını, ama merkezi düzeydeki girişimlerden asla vazgeçilmemesini öneriyordu.

Üstelik de, Komintern'in öngördüğü merkezi eylem birliği sosyal demokrasi ileydi. Oysa burada bilimsel sosyalizm içindeki üç parti sözkonusudur. Ve günümüzün baskı koşulları pratiğinde eylem birliğini hayata geçirmekten, bunun için de herşeyden önce yürütme göreviyle yükümlü pratik bir merkezi koordinasyon komitesi kurmaktan kaçınanlar, ne yazık ki, sosyal demokratlar değil, işçi sınıfı politik platformunda bulunanlardır.

Örnek getirmek için bu kadar eskiye gitmeğe de gerek yoktur. Şu anda faşist Pinochet Cuntası'nın çizmeleri altındaki Şili'de sekiz parti arasında merkezi nitelikli eylem birliği gerçekleştirilmiş ve aşağı doğru örülmüştür. Pinochet faşizminin Evren faşizminden daha az şiddetli olduğu iddia edilemez. (Kaldı ki, TKP Kenan Evren Cuntası'nı faşist diye nitelemediğine göre, Türkiye'deki baskının ve devlet terörünün, Şili'dekinden daha hafif olduğunu kabul etmiş olmaktadır. Yani faşist olan Şili rejiminde sekiz parti eylem birliğini merkezi olarak kurup aşağı doğru örüyor da, TKP'ye göre faşist olmayan Türkiye rejiminde baskının ve polis saldırısının ağır olduğu gerekçesiyle üç bilimsel sosyalist parti arasında yurtiçinde merkezi bir yürütme (koordinasyon) komitesi kurulamıyor! TKP'li arkadaşlar bunun izahını yapmak zorundadırlar.)

(Burada konspirasyon nedeniyle bir paragraf basılmamıştır.)

Yukarda sözünü ettiğimiz düzeyde konuyu yeniden görüşen Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, saydığımız nedenlerden dolayı, eylem birliğinin hayata geçirilmesi ve demokrasi cephesi yolunda temel adımların atılabilmesi için ilk somut adım olarak —ana mücadele alanı olan yurtiçinde ve müca-

(Devamı 15. sayfada)

LATİN AMERİKA'DAKİ ASKERİ FAŞİZMİN SOSYAL-POLİTİK DÜŞÜNCE BİÇİMİ ÜZERİNE

Aşağıdaki yazı, Leipzig Karl-Marx Üniversitesi, Franz-Henring-Enstitüsünde kürsü profesörü olan Prof. Dr. sc. Ebenhard Hackethal tarafından hazırlanmış olup Asya, Afrika, Lâtin Amerika Dergisinin 5/1975, sayısından Türkçeye çevrilmiştir.

●●●●

1960'lı yılların ortasında bir sıra Lâtin Amerika ülkesinde aşırı sağ gruplaşmalar oluştu. Bu, uluslararası tekelci sermaye ile emperyalizm yanlısı yerli güçlerin, anti-emperyalist kitle mücadelelerine karşı koymalarında yeni bir politikanın işaretiydi.

Şili'deki "Fiducia" veya Aile,Mülkiyet ve Geleneği Savunma Topluluğu bu gruplaşmalardandı. Bu yeni olgu, 930'lu yılların ikinci yarısından bu yana aşırı sağ çabalar için sıkça kullanılan 'faşist' terimi ile tanımlandı (1). Bununla beraber 1964 yılındaki Brezilya hükümet darbesinden Şili'deki askeri diktatörlüğe kadar olan gelişmeler, Lâtin Amerika'da günümüzde var olan faşist akımlar ve rejimlerin, gericiliğin Lâtin Amerika halklarına karşı mücadelesinin yeni bir şeklini oluşturmaktadır. Bunlar sadece meydana çıkış şekilleri ve programatik gelenekleri açısından, 1930 ve 40'larda Lâtin Amerika'da var olan çelişkili ve daha az homojen olan yarı-faşist hareketlere benzemektedirler (2).

Faşizmde yeni olan belirleyicilik, toplumsal hayatta ve sınıf mücadelesinde değişen şartlardadır:

1- Lâtin Amerika'daki sosyal çelişkilerin ve anti-emperyalist kitle hareketinin yükselişinin ortaya çıkardığı son derece kritik durum, sadece emperyalist-oligarşik sömürünün geleneksel sistemini değil, aynı zamanda bazı kapitalist ülkelerdeki toplumsal yapıları da sarsmaktadır: Bu sansıntı kapitalizmin genel bunalımının uluslararası keskinleşmesiyle daha da artmaktadır. Bu şartlar altında, hem geleneksel askeri diktatörlüğün, hem de reformizmin kapitalist sistemi dengede tutmakta yetersiz kaldığı, kanıtlanmaktadır. Bu, hem Brezilya'da böyle olmuştur, hem de Şili ve Uruguay'da. Boris Ponomaryov'un bir tanımlamasına göre, burjuvazi, kendi sınıf çıkarlarının tehlikeye girdiğini gördüğünde devrimi bastırmak ve yenmek için en aşırı, en terörist ve en diktatörcü metodlara başvurmaktadır (3).

2- Brezilya ve Şili örneklerinin incelenmesi şunu göstermektedir ki, bu rejimler, içte artık büyük burjuva ve latifundist oligarşi tarafından bir bütün olarak değil de emperyalistleşmeye hazır yerli büyük burjuva tabakalarının gelişmesine bağlıdır. Bu kesim Brezilya'da askeri-endüstri kompleksiyle ilişkili olup otokton bir devlet tekelci kapitalizminin özelliklerini taşımaya başlamıştır. Bazı Lâtin Amerika ülkelerindeki diktatörlük rejimlerinin *iç* sosyal tabanı değişmiş olup, Komintern Yürütme Komitesi'nin XIII. Plenumunda "mali sermayenin en gerici, en şovenist ve en emperyalist unsurlarının açık terörist diktatörlüğü" diye tanımlanan faşizm, tanımlamasına tamamen uymaktadır (4).

3- Lâtin Amerika faşizmi aynı zamanda, sınıf mücadelesinin uluslararasılaşmasından ve sermayenin —özellikle çok uluslu tekeller şeklindeki— uluslararası yoğunlaşma sürecinin hızlanmasından da etkilenmektedir (5). Yabancı tekelci sermayenin ve gittikçe artan oranda çok uluslu tekellerin hâkim etkisi, faşizmin sınıf temelinin uluslararasılaşmasına yol açmıştır. Bu da, böylesi rejimlerin faşist karakterinin, sadece içteki sınıfsal durumdan değil, ayrıca yerli tekelci sermayenin, yabancı tekelci sermaye ile içiçe geçmesinden ve yabancı tekelci sermayenin baskın olmasından hareketle belirlenmesi gerektiğini göstermektedir (6).

Yukarıda sayılan faktörler, Lâtin Amerika'daki faşizmden, görece yeni olan ve objektif şartlar tarafından belirlenen bir olgu olarak söz etmenin doğru olacağını ve Lâtin Amerika tarihinin tanık olduğu diktatörlükle hükümet etmenin çeşitli şekilleriyle bir ayrım yapmanın gerekeceğini göstermektedir. Ama bunu yaparken dikkat edilmesi gereken bir nokta, aynı ölçüler ve özellikler ile ortaya çıkan tek ve "saf" bir faşizmin olmadığıdır. Bu noktayı daha önce Togliatti (7) vurgulamış, faşizmin ortaya çıkış şekillerinin çok çeşitli olduğunu ve ulusal şartlara çok iyi şekilde uyum gösterdiğine dikkati çekmiştir. Lâtin Amerika'da faşizm, aşırı sağ grupların ideolojik akımı olarak, faşistleşme eğilimi olarak (Uruguay'da), demokratik görünümlü, örtülü diktatörlük olarak (Brezilya'da) veya açık askeri diktatörlük olarak (Şili'de) karşımıza çıkar.

Bütün farklılıklarına rağmen, Lâtin Amerika'daki faşizmin bazı özellikleri dikkat çekicidir:

1- Lâtin Amerika faşizmi, emperyalist ana ülkelere bağımlılık ilişkisi içinde olan ülkelerdeki faşizmdir. Bu, onun bir sıra sosyal-politik ve okonomik özelliklerini belirler. Örneğin ülkenin yabancı sermayeye açılması, bağımsız dış politikasının az veya çok oranda terkedilmesi, dışta yayılmacılık çabalarının az da olsa belirginleşmesi (Brezilya örneğinde bu özellik var sayılabilir). Bağımlı faşist devletler, emperyalizmin uluslararası düzeydeki bunalımlı gelişmelerine son derece duyarlıdır.

2- Lâtin Amerika faşizmi, *geri kalmış* bir faşizmdir. Çünkü sayıf ve orantısız olarak gelişmiş ekonomik bir temel üzerine oturmaktadır. Bu nedenle olağanüstü derecede istikrarsız ve çelişkilidir. Özellikle bağımlı ve geri kalmış olmak, aşırı kârların sosyal demagoji için, ara tabakaların büyük bir kısmını satın almak için kullanılması olanağını sınırlamaktadır. Lâtin Amerika faşizmi, bu nedenle Uruguay ve Şili benzeri ekonomik kaynakları zayıf olan ülkelerde belirgin olduğu gibi, ekonomik durumun geçici bir süre için bile olsa dengelenmesinde güçlüklerle karşı karşıya kalmaktadır.

3- Yukarıda değinilen iki faktöre bağlı olarak, Brezilya ve Şili'de bu yönde çabalara rastlanmakta ise de, faşizmin kitle desteğini taşıma yeteneğinde bir tabanın oluşturulmasının olanaksızlığı ortaya çıkar. Bu nedenle, silahlı kuvvetlerin ve diğer askeri, yarı-askeri baskı mekanizmasının faşist diktatörlüğüne önemli bir görev düşer. Emperyalizmin ve özellikle faşizmin içinde taşıdığı, bütün toplumsal hayatın askerileştirilmesi eğilimi, Lâtin Amerika'da askeri faşizmin en aşırı şekilleri olarak ortaya çıkar (8).

Böyle olmakla beraber, Lâtin Amerika'daki askeri faşist rejimler kendilerini, ne geçiş döneminin çözüm şekli, ne de oligarşik statükonun koruyucuları olarak görmekte, aksine toplumdaki derin bunalıma sosyal-politik bir alternatif olarak sunmaya çabalamaktadırlar. Bu düşünce biçimi, ana görevi anti-emperyalist bir çıkış yolunu engelleme ve sosyalist perspektifi tıkama olan askeri faşizmle belirlenir. Aynı zamanda, faşizmin, tekelci sermayenin bilinen burjuva demokrasisi araçlarıyla egemenliğini sürdürememesinin sonucu olarak geldiğini açıkça ortaya çıkarır.

Faşist politika, "ulusal yenilenme"nin sosyal-politik düşünce biçimini geliştirmede korporatif unsurlardan, özellikle İspanyol Frankoculuğundan ve Mussolini faşizminden yararlanır. Brezilya'da "korparatif" bir sistemin inşasına daha 1965 yılında "Alianza Renovadora Nacional" (ARENA)'nın kurulmasıyla ve sendikalar için devlet tarafından bir düzenleme sisteminin yaratılmasıyla başlamıştı. Şili'de halen "partiler üstü" sivil bir hareket oluşturulmaktadır (9). Politik partilerin ortadan kaldırılması veya toptan yönlendirilmesi, demagojik olarak "sınıf mücadelesinin aşılması" ve ulusal birliğin yeniden sağlanması olarak tanımlanan çabalara paralel olarak yürütülmektedir. Politik örgütler yerine, büyük sermayenin çıkar örgütleri olarak öne geçmesi öngörülen işveren ve meslek örgütleri ("gremios"), faşizmin korporatif olarak kurumlaştırılmasında özel bir rol oynamaktadır. Bu düşünce şeklinin ideolojik ana hedefi, devlet otoritesi, disiplin ve milliyetçiliğe dayanan sosyal uyumun (10) varlığını demagojik olarak ifade etmektir.

Korporatif-otoriter toplum modelinin ideolojik olarak kılıflanması, gerici milliyetçiliğin sosyal demagoji-

siyle damgalanmıştır. Bu KI'nin sözü edilen faşizm tanımlamasında da göz önünde tutulan bir olgudur. Brezilya'da "ulusal güvenlik" teorisi ile sözde Brezilya ekonomik mucizesinin aralıksız olarak propaganda edilmesi, faşist propaganda da önemli bir rol oynamaktadır (11). Şili'deki darbe günlerinde, milliyetçilik, yabancıların linç edilerek yargılanması derecesine kadar kışkırtılmıştır. Milliyetçilik, özellikle ondan etkilenen ara tabakalara yönelik faşist kitle propagandasının ana bileşeni haline gelmiştir. Hem Marksizm, hem de Hristiyan demokrasisi, "yabancı fikirlerin etkisi" olarak tanımlanmaktadır (12).

Bu şekilde somutlanan milliyetçilik, sadece demagojik olarak değil, faşizmin objektif saldırgan ve yayılmacı karakterinde de kendisini gösterir. Bu, özellikle Brezilya'nın kıt'a üzerindeki egemenlik çabalarında ifadesini bulur. Bolivya örneğinde ise Şili'ye karşı intikamcı özellikler kazanır (aynı zamanda Peru'ya karşı cephe alır). Şili'de ise Peru aleyhtarı basın kampanyasına yol açar. Milliyetçiliğin geleneksel faktörü, özellikle Şili'de belirgindir. 19. Yüzyılda yapılan birçok savaşın Şili tarafından kazanıldığı gerçeği, diğer ülkelere karşı şovenist duyguların oluşturulmasında insafsızca kullanılmaktadır.

Lâtin Amerika'daki bütün faşist akımlar ve rejimlerde geleneksel milliyetçi propaganda ile silahlı güçler arasında derin kökleri olan ve askeri faşizmi için aşikâr bir tipik olgu olan gerici jeopolitika gözden kaçmayacak bir şekilde kaynaştırılmaktadır. Arjantin ile Uruguay'ın sınırları ile Brezilya için bir tehdit oluşturduğu öne sürülen doğal sınırlar teorisinin Brezilya'daki uygulaması, Pasifik Okyanusuna girişle ilgili Bolivya istemi veya Şili'li askerlerin Pasifik çevresinde yönetici rol oynama hayalleri buna örnektir (13).

Lâtin Amerika'daki faşist rejimlerin milliyetçiliğinin etkinliği ve inanırlığı, *bağımlı* bir faşizmin söz konusu olması gerçeğiyle sınırlı olmaktadır. Ülke ekonomisinin aynı zamanda uluslararası tekellere toptan teslimi ve faşist rakipler arasında gerekli olan sınıf dayanışması, bu faktörü gittikçe zayıflatmaktadır. Böylelikle ulusal demagoji ile uluslararası komünist tehlikeye karşı ideolojik sınırlar ve ortak savunmanın sözümona gerekliliği kavramlarına dayanan aşikâr egemenlik görevi arasındaki sürekli çelişki ortaya çıkar (14). Bu karmaşık karşılıklı oyun, faşist egemenlik altında olan ülkeler arasında olduğu gibi, Lâtin Amerika'daki faşist kliklerle emperyalist merkezler *arasında* da zaman zaman ortaya çıkan görüş ayrılıkları çelişkisinin keskinleşmesini de dıştalamaz. Bu, anti-faşist birlik cephesinin gelişmesinde önemli bir unsur olabilir.

Öte yandan faşist güçler, Lâtin Amerika'daki bütün gerici emperyalizme dayalı hareketler için anti-komünizme dayalı tek bir ideolojik temel oluşturmaya çabalamaktadır. 1930'lu yılların Avrupa faşizmine benzer bir şekilde, silahlı kuvvetler üzerinde yoğunlaşan yalana dayalı anti-komünist bir yalan bilinci yaratmaya çalışmaktadır. Pinochet, 11 Mart 1974'de şöyle bir açıklamada bulunmuştu: "Diğer uluslar, günümüzde canla başla, görüşmeler aracılığıyla komünizmle anlaşma yolunda ilerlerken, Şili 1930'lu yılların acı izlenimlerinin etkisiyle bundan kaçınmaktadır." (15) Burada Lâtin Amerika'daki askeri faşist rejimlerin dünya politikasındaki fonksiyonu açığa çıkmaktadır. Bunlar, tekelci sermayenin, yumuşamaya en fazla düşman olan çevrelerinin vurucu gücü olarak görev yapmakta olup, Avrupa'daki aşırı sağcıların alkışlarını toplamaktan geri durmamaktadırlar. "Brezilya modeli" bir zamanlar Lâtin Amerika için ne kadar uygun idiyse, Şili'deki karşı-devrimin tecrübeleri de hem Portekiz ve Yunanistan'daki gericilik için, hem de İtalyan neo-faşist hareketi için o kadar öneme haizdir (16).

Emperyalizmin bütün toplumsal hayatı askerileştirme eğilimi, bağımlı ve geri kalmış faşizm şartlarında sosyal-politik düşünce biçiminin önemli bir bileşeni haline gelir. Mutlak itaat, silahlı terör ve askerlerin zümre zihniyeti, sosyal düzenin temelleri olarak ilan edilir.

Askeri faşizmin bütün sistemi, son çözümlemede, İkinci Dünya Savaşı yıllarındaki Avrupa faşizmine benzer şekilde emperyalist kararların en yüksek düzeye getirilmesi amacına hizmet eder. Sosyal-politik düşünce biçimleri kompleksi, azda olsa bazı farklılıklar göstermesine rağmen, şu iki faktör gözönünde bulundurularak anlaşılabilir: Tekellerin kâr kaynaklarının güvence altına alınması ve sistemi tehlikeye atan anti-emperyalist hareketlerin engellenmesi (17).

Askeri faşizmin ekonomik reçeteleri, en fazla kâr elde etme çabaları ile sistemin istikrarda tutulması arasındaki çelişkiyi, birçok "modernleştirme" modelleri aracılığıyla çözmeye çabalamaktadır (18). Bir "modernleştirme"nin askeri faşist varyantı, uzun veya kısa erimde, her zaman için sosyal çelişkilerin muazzam bir şekilde keskinleşmesine yol açar. Tekelci sermayenin sürekli terörü, Lâtin Amerika'daki kapitalist toplum düzeninin çökme hızını belli bir süre için sadece artırabilir de. Anti-faşist güçlere düşen görev, bu gelişmenin derin çelişkilerini, Lâtin Amerika halkları için ilerici alternatif olarak geniş anti-faşist cephelerin oluşturulmasında kullanmaktır (19).

Açıklayıcı notlar:

1. Faşizm kavramını çok geniş bir biçimde kullanan şu yazarlarla kıyaslayınız: Ribeiro, D., El dilema de America Lâtina, Meksiko, 1971, s. 185ff ve Rama, C.M.-mil dias entre revolucion y contrarevolucion, Buenos Aires, 1974.

2. Bu hareketler, şimdiye kadar çok az araştırılmışlardır. Şili için bak. Garanin, F.A., Narodniy Front v Chili, Moskova 1973, s. 178ff, Grigorian, J.M., Germanskiy imperializm ve Latinskoy Amerike, Moskava 1974, s. 116ff.

3. Ponomaryov, B., Uluslararası durum ve devrimci süreç, Barış ve Sosyalizm Sorunları Dergisinde 6/1974, s. 730.

4. Pieck, W./G. Dimitroff/P. Togliatti, Faşizmin saldırısı ve faşizme karşı halk cephesi için mücadelede komünistlerin görevleri, Berlin 1967, s. 87.

5. Bart, P., Çok uluslu tekeller ve işçi sınıfı mücadelesinin sorunları, Barış ve Sosyalizm Sorunları Dergisinde, 7/1971, s. 979; Spröte, W., Uluslararası ilişkilerde uluslararası tekellerin rolü üstüne, Asya, Afrika, Lâtin Amerika Dergisinde, 2/1975, s. 229ff.

6. Günümüzde faşizm ve tehlikesinin gerçekliği, Barış ve Sosyalizm Sorunları Dergisinde, 5/1973.

7. Togliatti, P., Faşizm üzerine dersler, Frankfurt/M, 1973, s. 15.

8. Lâtin Amerika dışında da, örneğin Yunanistan'daki albaylar darbesinde de kanıtlandığı gibi, silahlı kuvvetlerin önemi artmaktadır. Günümüzde faşizm ve tehlikesinin gerçekliği..., a.g.y., s. 619ff.

9. El Mercurio,Santiago,26 Nisan 1975.

10. Republica de Chile-1974, Primer ano de la Reconstruccion Nacional, Santiago, 1974, s. 114.

11. Günümüzde faşizm ve tehlikesinin gerçekliği..., a.g.y., s. 622ff ve ayrıca Antonov, J., Brezilya: Armiya i politika, Moskova, 1973, s. 227ff.

12. Republica de Chile..., a.g.y., s. 82.

13. Pinochet'in kendisi 1968'de jeopilitik üzerine bir "yapıt" yayınlamış ve Spengler ile Haushofer'in fikirlerini açıkça desteklemişti. Pinochet, A., Geopolitica, Santiago 1968 ile kıyaslayınız. Ayrıca Estrategia, Buenos Aires, 24/1973, s. 78ff'de yayınlanan Fernandez, A.'nın İdeas geopolitikce del General Auguso Pinochet adlı yorumuyla kıyaslayınız.

14. Santilla, P.Chile-Analisis de un ano de gobierno militar, Buenos Aires, 1974, s. 132ff ile kıyaslayınız.

15. Republica de Chile..., a.g.y., s. 130.

16. Rossi, M., İtalya'da neofaşizm, Barış ve Sosyalizm Sorunları Dergisinde, 4/1975.

17. La junta fascista es responsable de la ruina de Chile, Santiago de Chile, Nisan 1975, Teksir, s. 3ff.

18. Programa de Recuperacion Economica, El Mercurio, 25 Nisan 1975.

19. Llamamiento al pueblo de Chile a formar un frente antifascista paraderrocar la dictadura, Santiago de Chile, Mayıs 974, Teksir, s. 12ff.

●●●●

TKP'NİN ÖNGÖRÜSÜ:

TEKELCİ SERMAYEYE KARŞI BURJUVA DEMOKRATİK DEVRİM

Cephe üzerine yıllardır pek çok laf edildi. Gene de pek çok çevrenin ve kimsenin bu konuda kafası aydınlanmış değil. Gün geçmiyor ki bir cephe çağrısıyla karşılaşmayalım. Ne ki, bu cephe çağrıları çoğu zaman günü birlik davranışlardan kaynaklandığı için *cephe* konusundaki yaklaşımlar da, değerlendirmeler de el yordamıyla olmaktan kurtulamıyor.

İşçi sınıfı için cephe meselesinin önemini, Lenin, meşhur "işçi sınıfının iktidarı ele geçirmesi bir ittifaklar meselesidir" özdeyişiyle vurgulamıştır. Bu nedenle cephe meselesi bilimsel kıstaslara dayanarak büyük bir özenle ele alınmalıdır.

Cephe bir kavram olarak soyuttur ve birden fazla toplumsal katmanın, (sınıf, tabaka, zümre v.b) *onların siyasi temsilcileri vasıtasıyla* gerçekleştirilen örgütlü birlikteliğini ifade eder. Marksist-leninistler için önemli olan, cepheyi somut şartların somut tahlilinden kalkarak, yani içinde bulunulan şartlarda *hangi hedefler için, kiminle* sorularına cevap getirerek belirlemektir.

Ülkemizin geçmekte olduğu bu dönemde cephe meselesinin olağanüstü bir önem kazandığı, işbirliği, eylembirliği, cepheleşme vb. türden arayışların hız kazanmasından bellidir. Çünkü faşizme karşı mücadelenin herşeyden önce bir *cephe mücadelesi* olduğu, Komintern tarafından da ısrarla altı çizilmiş ilkesel bir gerçekliktir. Bu nedenle gerek Gerçek gazetesi, gerek gazetemiz, gerekse çeşitli broşürlerimiz ülkemiz şartlarında cephe meselesinin temel ilkelerini devamlı vurgulamayı, cephe konusundaki girift konum ve bağlantıları ayrıntılarıyla inceleyip değerlendirmeyi en önde gelen görevlerden saymıştır. 12 Eylül darbesinden sonra Aralık 1980' de çıkan Gerçek'te yer alan "Anti-faşist Mücadele ve İktidar Sorunu" başlıklı yazıdan tutun da, son olarak 12 Eylül'ün 2 nci yıldönümünde Gerçek Avrupa Komitesi tarafından yayınlanan ve münhasıran *anti-faşist cepheyle, demokratik halk cephesi* arasındaki içiçe ilişkileri değerlendiren KİTLE özel sayısına kadar devamlı üzerinde durduğumuz, "cephe"nin ilkesel ve somut yapısı olmuştur. Bu nedenle bu gün son derece hayati önemi olan anti-faşist bir cephenin inşa edilebilmesi için, cephe konusundaki tutarsızlıkları ve ilkesizlikleri ortaya sermenin, hataların giderilebilmesi açısından büyük önemi olduğu açıktır.

CUNTA'YA KARŞI "UDC"

Cephe konusundaki tutarsızlıklar ve ilkesizliklerle ilgili örneklerden birisi TKP'nin Cephe anlayışıdır. Mayıs 1982'de yapıldığı belirtilen TKP MK Plenumu'nda, İ.Bilen'in okuduğu bildirilen raporda "cephe"ye ilişkin olarak şu satırlar yeralmaktadır.

"Geçen Plenum toplantımız bugünkü koşullar altında parti programımızdaki devrimci hedeflere ulaşabilmenin yolunu, 5 maddelik bir programla somutladı. Bu program, ulusal demokratik güçlerin geçici devrimci hükümetinin kurulmasını, bu hükümetin ilk adımda demokratik özgürlükleri sağlamasını, devleti demokratikleştirmesini, derin anti-emperyalist, anti-tekel dönüşümleri başlatmasını ve demokratik bir Kurucu Meclis için seçimlere gitmesini öngörüyor."

"Demokratik hükümet, sivil-asker tüm ulusal demokratik güçlerin cephesinin hükümetidir."

Yukarıdaki alıntının yapıldığı bölümün başlığı "Cunta'ya Karşı Omuz Omuza" olduğuna göre burada tarif edilen "devrim"i Cunta'yı devirmenin yolu, yine burada belirlenen "cephe"yi Cunta'yı devirecek cephe olarak kabul etmekten başka çare kalmıyor. Bu gün en acil hedef Cunta'dan kurtulmak, en hayati görev de Cunta'ya karşı mücadeleyi yürütecek cepheyi örgütlemek olduğuna ve söz konusu "rapor"da bu konulara değgin başka bir belirleme bulunmadığına göre başka türlü düşünülmesi mümkün değil.

TKP Plenum Raporu'ndaki belirlemeye göre Cunta devrimle işbaşından gönderilecek demektir. TKP, "sol" maceracılar gibi açık açık "tek yol devrim" demiyor ama yukarıdaki ibarenin başka bir anlamı olamaz. Gerçi TKP "ben böyle bir şey söylemiyorum, sadece *programımızdaki devrimci hedeflere ulaşmanın* yolunu belirliyorum" diyebilir, ama bu bölümün daha sonraki kısmı özellikle cephe ile ilgili değerlendirmeler, TKP'nin, Cunta'nın alaşağı edilmesini bir "devrim" meselesi olarak gördüğünü gösteriyor. Ama bu "devrim" nasıl bir devrim? İşte meselenin can alıcı noktası da burası.

TKP'NİN ÖNGÖRDÜĞÜ "DEVRİM" BURJUVA DEMOKRATİKTİR

TKP'nin 5 maddelik programına göre ilk önce "ulusal demokratik güçlerin geçici devrimci hükümeti" kuruluyor. Yani TKP'nin uzun yıllardır sözünü ettiği "ulusal demokratik cephe" Cunta'yı devrimle alaşağı ediyor ve ilk ağızda "geçici bir devrimci hükümet" oluşturuluyor. Demek ki TKP'nin bu gün Cunta'ya karşı mücadelede öngördüğü cephe eskiden beri bilinen "UDC". Zaten yukarıdaki alıntının son cümlesi de bunu açıkça teyid ediyor.

Bu "devrimci" cephe işbaşına geldikten sonra neler yapıyor, bir de onlara bakalım.

"Demokratik özgürlükleri" sağlıyor, "devleti demokratlaştırıyor", "derin anti-emperyalist, anti-tekel dönüşümleri" başlatıyor ve "demokratik bir Kurucu Meclis" için seçimlere gidiyor.

Bütün bunlar TKP'nin ileri sürdüğü "ileri demokratik devrim" gerçekleştiğinde yapılacak belli başlı girişimler. TKP, bunları ancak devrim sonucu yerine getirebilecek, yani ancak devrimle mümkün olabilecek icraatlar olarak görüyor. Ne ki TKP'nin öngördüğü bu "devrimci" programda yer alan 4 maddeden 3'ü burjuva demokratik niteliktedir. Geriye kalan "derin anti-emperyalist, anti-tekel dönüşümler"den kasıt emperyalizme bağımlılık ilişkilerine tümüyle son verilmesi ve üretim ve dolaşım araçları üzerindeki tekelci kapitalist mülkiyetin ortadan kaldırılması ise, bu maddeyi burjuva demokratik olmaktan çok halk demokratik nitelikli olarak kabul etmemiz gerekir.

Ne ki Rapor'un daha sonraki bölümlerinde yer alan "anayasa" hakkındaki TKP görüşleri bu konuyu da bir hayli "muğlaklaştırmakta", ya da "açıklığa" kavuşturmaktadır.

"1961 anayasasının geriye götürülmesine karşı ve ulusal demokratik bir anayasa için savaş, demokrasi güçlerini birleştirecek, yığınlarını savaşıma çekecek bir hedeftir. Bizce demokratik anayasanın içeriği, en geniş demokrasi güçlerinin üzerinde anlaşabileceği bir minimum program niteliği taşımalıdır. Bu anayasa bizce ana çizgileriyle şu içeriğe sahip olmalıdır:

- Bu anayasa, ulusal bağımsızlığı temel alan, ülkeyi emperyalizmin, NATO'nun zincirlerinden kurtarmayı öngören, savaşa karşı barışı savunan bir anayasadır.

- Bu anayasa, tüm genel demokratik özgürlükleri, örgütlenme, söz, gös-

teri özgürlüklerini, demokratik bir seçim sistemini güvence altına alan, bu özgürlüklerin baş düşmanı faşizmi yasaklayan, Kürt ulusuna özerklik tanıyan bir anayasadır.

- Bu anayasa, ekonomik bağımsızlığı güvence altına alan, özel kapitalist tekellere karşı, halk çıkarlarından yana, küçük ve orta işletmeleri yıkımdan koruyucu bir devletçiliği içeren anayasadır.

- Bu anayasa, toprakta büyük özel mülkiyeti yasaklayacak, demokratik toprak reformunu öngören bir anayasadır. (sf. 19-20)

Görüldüğü gibi "ulusal demokratik güçlerin" iktidarı ele geçirdikten sonra yürürlüğe koyacakları "ulusal demokratik bir anayasa" "ana çizgileriyle" *burjuva demokratik bir anayasa* olacaktır. Ve bu "anayasa" "ülkeyi emperyalizmin, NATO'nun zincirlerinden kurtarmayı" *"öngörecektir"*. (İtalikler bizim). Yani TKP'nin UDC'si devrim yapacak, iktidara gelecek, geçici devrimci hükümet kuracaktır ama ne NATO'dan çıkacaktır, ne de emperyalizmle ilişkilerini derhal kesecektir. Sadece bu hedefleri *"öngören"* bir "anayasa"yı kabul edecektir!

Anti-tekel tedbirler açısından da durum farklı değildir. "... özel kapitalist tekellere karşı ... küçük orta işletmeleri koruyucu bir devletçilik" politikası izlenecektir. Yani devrimden sonra TKP'nin UDC'si tekellerin elindeki büyük üretim ve dolaşım araçlarına el koymayacak, ancak küçük ve orta burjuvaziyi tekelci burjuvaziye karşı koruyacaktır. Kısacası devrimden sonra TKP'nin UDC'si "derin anti-emperyalist, anti-tekel dönüşümlerin başlatılması"nı bile bir hayli erteleyecektir..

Bütün bunlardan çıkan sonuç nedir? Çıkan sonuç odur ki, *TKP bu gün Türkiye'nin verili şartlarında burjuva demokratik nitelikli bir "devrim" öngörmektedir.*

Nitekim TKP'nin "cephe"ye ilişkin görüşleri de, onun öngördüğü "devrim"in burjuva demokratik nitelikli olduğunu kanıtlamaktadır.

"Burada cephe konusundaki kimi yanlış anlayışlara değinmek gerekiyor. Bir kere CHP'nin tutumu vardır. Bu partinin etkin çevreleri ağır baskılara hedef olmalarına, tüm gelişmelerin, beklentilerinin tersine olmasına karşın, hâlâ kendi sollarındaki güçlerle savaş arkadaşlığına yanaşmıyor. lar." (sf. 15-16)

TKP, Türkiye şartlarında *sosyal demokrat nitelikli bir burjuva partisi* olan CHP'yi de, devrim cephesi içinde, UDC içinde gördüğünü bir kez daha açık açık dile getiriyor. Üstelik CHP bünyesinde hiç bir ayrım yapmıyor. Sağ kanat sosyal demokrasinin, tekelci burjuvazinin bir bölümünün çıkarlarını temsil ettiğini, geçmişte de CHP sağ kanadının, demokrasi güçlerinin karşısında yer aldığını, bugün de Cunta'yla uzlaşma içinde olduğunu, bilmezden, görmezden geliyor. Ve böylece Ecevit'lerle, Üstündağ'larla, D. Baykal'larla devrim yapmak garabetine düşüyor!

Denecek ki, bunun nesi garip? Yapılmak istenen burjuva demokratik nitelikli bir devrim olduktan sonra? Orası öyle ama, Ecevit'i, Üstündağ'ı, Baykal'ı ve benzerlerini tırnak içinde bile "devrim" yapmağa ikna etmeğe kimin gücü yeter bilemiyoruz!

"UDC" HEM "DEVRİMCİ" DİR, HEM DE BURJUVA DEMOKRATİK

TKP'nin "cephe"ye ilişkin bir başka görüşü de şöyle formüle edilmiş.

"Dördüncü bir yanlış anlayış, cephenin yalnızca devrim hedefinde birleşenlerden olacağına ilişkin "sol" sekter anlayıştır. Elbette devrimin kaçınılmazlığını gören sol güçlerin, ilk birleşebilecek güçlerin birliği, cephenin sağlam güçlere dayanmasında önemli bir rol oynayacaktır. Ne ki, sorun, bugünden tüm güçlerin, bugün henüz devrimin zorunluğunu görmeyen yığınların, ilerici güçlerin cephe içinde aktif savaşıma katılmasını sağlayacak devrimci bir taktik sahibi olma sorunudur." (sf. 16)

Şimdi okuyucu yukarıdaki alıntının ilk cümlesini okuyunca şaşıracaktır. Öyle ya, "devrim" yapacak ve "devrimci bir hükümet" kuracak olan ulusal demokratik güçler "yalnızca devrim hedefinde birleşenlerden" oluşmayacaktır da kimlerden oluşacaktır? TKP, öngördüğü, "cephenin devrimci olacağı" görüşünden şimdi vaz mı geçmektedir?

Tabii pek değil. TKP bu paragrafta "tek yol devrim"cilere seslenmektedir. Ve CHP'nin de "devrimci" olduğuna, ama CHP'nin kendisinin bunun "bilincinde" olmadığına, zamanla bu "bilince" kavuşacağına "sol" maceracıları ikna etmek istemektedir. Bir bakıma, CHP'den vazgeçmeme uğruna öngördüğü kendi *burjuva demokratik devrim* hedefiyle "sol" maceracıların küçük burjuva devrimciliğini imtizaç ettirmeğe —uyumlaştırmağa— çabalamaktadır.

TKP'nin bu vahim yanılgıları nelerden kaynaklanmaktadır?

Bu gün içinde bulunduğumuz şartlarda Ankara Cuntası'na karşı en geniş muhalefet cephesini mücadeleye seferber etmek en hayati sorundur. Anlaşılıyor ki, TKP'de bu gerçeğin farkındadır. Çünkü *sağ*ına *sol*una bakmaksızın CHP'yle "savaş arkadaşlığı"na soyunmasının başka izahı olamaz.

Ne ki, TKP CHP'yle oluşturacağı cephenin neye hizmet edeceğini, neyi hedeflemesi gerektiğini belirlerken büyük bir yanılgıya düşmektedir. CHP'nin tümünün içinde yer alacağı bir cephenin ancak ve ancak burjuva demokratik hedeflerle sınırlı olabileceğini, sadece ve sadece anti-faşist karakterli olması gerektiğini kavrayamamakta ve bir burjuva partisi olan CHP'yi, kendi "devrim" cephesi olan UDC'nin esas bileşenlerinden birisi olarak görmektedir. Böyle olunca da CHP'yi UDC içinde yer almaya ikna edebilmek için kendi devrimini burjuva demokratik hedeflerle sınırlamak zorunda kalmaktadır. Ve sonuçta günümüz dünyasında en geri sosyo-ekonomik yapılara sahip ülkeler için bile *"demode"* olmuş burjuva demokratik nitelikli bir devrimi, orta gelişkinlikte kapitalist seviyeye ulaşmış Türkiye'ye önermek garabetine düşmektedir.

MUĞLAK HEDEFLERLE BİR YERE VARILAMAZ

Bu noktada TKP, *bizim öngördüğümüz "5 maddelik program"daki hedeflerin ve "ulusal demokratik nitelikli anayasanın ana çizgileri"nin burjuva demokratik nitelikli oldukalarını iddia etmek haksızlıktır. Bunlar burjuva demokratik değil ondan tamamıyla farklı olan "ileri demokratik" bir öze sahiptirler* itirazını karşımıza çıkartamaz. Çünkü önerdiklerinin hemen tamamı, örneğin "demokratik özgürlüklerin sağlanması", "devletin demokratikleştirilmesi", "demokratik bir Kurucu Meclis", "örgütlenme, söz, gösteri özgürlükleri", "demokratik bir seçim sistemi", "faşizmin yasaklanması", "özerklik", "demokratik toprak reformu", "toplu sözleşme, grev yapma ve sendikalaşma" ve benzerleri bu gün Batı Avrupa metropollerinin tamamında eksiksiz uygulanmaktadır.

Bunların önemli bir bölümünün sosyalist demokrasilerde, ya da halk demokrasilerinde de işlerli olduğunu ileri sürmek bir anlam ifade etmez. Evet, bu tür demokrasilerde, burjuva demokrasilerinde bir anlamda kağıt üzerinde var olan demokratik hak ve özgürlükler en geniş çalışan yığınlara maledilmişlerdir ve onların maddi manevi gelişmelerinin hizmetine sunulmuşlardır. Ama! Bir de konumuz açısından çok önemli bir "ama" vardır. Sosyalist ülkelerde demokratik hak ve özgürlükler daha ilk günden başlayarak sadece ve sadece çalışan yığınların hakkı olmuştur, bu hak hiç bir zaman sömürücü sınıf ve tabakalara, halktan sayılmayan egemenlere tanınmamışlardır. Zaten halk demokrasisini, sosyalist demokrasiyi burjuva demokrasisinden *özde* ayırdeden de bu noktadır. Yani "demokratik" hedefler önerilip bunun ne türden "demokratik" olacağı açık seçik belirlenmedi miydi, içinde bulundu-

ğumuz şartlarda, *—hele faşizme karşı mücadelede burjuva demokratik hak ve özgürlüklere sahip çıkmak son derece hayati ve tayin edici bir faktör haline gelmişse—* bunun doğal sonucu, burjuva demokratik hedeflerle yetinmek olur.

Bu noktada TKP, "isteyen istediği gibi anlasın" deyip meseleyi geçiştiremez. Çünkü ortada bir "cephe" meselesi vardır ve "cephe"ye davet edilenler de dünyadan habersiz safdiller değillerdir. Diyelim CHP, *bak TKP devrim yapacakmış ama burjuva demokratik hak ve özgürlükleri koruyacakmış, ne iyi, onunla beraber olmamak için hiç bir neden yok* demez. Aksine marksizm-leninizmden ve dünyada olup bitenlerden bir nebze haberdar olan bir sosyal demokrat, ortadaki *muğlaklıktan* kesinlikle pirelenir ve kendini uzak tutar.

Öte yandan böylesi formülasyonlar "cephe"ye çağrılan ve hedeflerini "demokratik halk devrimi" olarak belirleyen "sol"maceracı akımlarda da ters tepki uyandırır. UDC'nin "devrimci" bir cephe, iktidar hedefinin de "devrim" olduğu istendiği kadar vurgulansın, somut hedefler burjuva demokratik belirlendiği sürece "sol"maceracı akımların ilgisi değil, olsa olsa tepkisi çekilir. Kısacası TKP'nin, belki de en geniş katılımı sağlamak amacıyla benimsediği iktidar ve cephe formülasyonları pratikde tam tersi sonuç vermeye mahkumdur. Nitekim olan da budur.

CEPHE'NİN DE DEVRİMİN DE ÖZÜ SINIFSALDIR

O halde meselenin özü nedir? Meselenin özü *sınıfsaldır.* Defalarca ele aldığımız bu konunun bir kez daha kısaca altını çizmekte zorunluk olduğu anlaşılmaktadır.

CHP'yle işbirliği yapılmaz mı, cephe kurulmaz mı? Elbette bunların hepsi yapılır. *Ancak meselenin sınıfsal özü açık seçik belirlenerek* ve *birlikte gidilecek yol, varılacak hedefler açık seçik ortaya konarak.*

CHP burjuva partisinden evrimleşmiş bir sosyal demokrat partidir. Bu niteliğiyle genel olarak orta katmanların çıkarlarını temsil etmektedir ve programıyla, politikasıyla kapitalist düzenin reformlarla sürdürülmesini savunmaktadır. Bunun doğal sonucu olarak da burjuva demokratik hak ve özgürlükler CHP için mutlak anlamda vazgeçilmezdirler. Yani CHP proletarya diktatörlüğünün özgül bir biçimi olan halk demokrasisine hiç bir zaman yanaşmaz, yanaşmayacaktır. O halde sonuç: CHP'nin tümü ile mevcut düzenin sosyo-ekonomik yapısının nitelik değiştirmesi anlamında gerçek bir devrim yapmanın maddi toplumsal şartları yoktur. Yani kısacası CHP'yle, onun temsil ettiği sosyal demokrasiyle devrim yapmak, olmayacak duaya amin demektir.

Pekala, CHP ile ne yapılır? Defalarca belirttik, CHP bir bütün olarak anti-faşist saflarda yer alan bir siyasi akımdır. Bu gün için de önemli olan biran önce faşist Cunta'dan kurtulmaktır. Bunun da yolu en geniş bir *demokrasi cephesi*nin örgütlenerek mücadeleye sevkedilmesidir. O halde diğer demokrasi güçleriyle birlikte CHP'nin de böyle bir cephe içinde yeri vardır, dahası bu cephe faşizmi altetmeyi hedefliyorsa, ne yapılıp edilip CHP'nin bu cephe içinde yer alması sağlanmalıdır.

İşte böylesi bir "demokrasi cephesi", ancak burjuva demokratik hedeflerle yetinebilir ve yetinmelidir de. Çünkü hedef biran önce faşist zorbalıktan kurtulmaktır ve bunun da yolu toplumda demokrasiden yana, emekçi karakterli olsun, emekçi olmayan liberal, demokrat burjuva karakterli olsun, tüm sınıf tabaka ve zümreleri karşısına almış olan faşizmin önüne en geniş toplumsal muhalefeti dikmektir. Ve böylesi en geniş cephe ancak ve ancak burjuva demokratik hak ve özgürlüklere sahip çıkılarak oluşturulabilir.

Ama işçi sınıfının, emekçi halkın esas hedefi kendi iktidarına ulaşmak, demokratik halk devrimini gerçekleştirmektir. Bu nedenle de marksist-leninistler faşizm devrildikten sonra durmayacaklarını, kendilerini burjuva demokratik bir hükümetle sınırlamayacaklarını *daha baştan açık seçik duyururlar. Meselenin sınıfsal özünün gereği olarak* faşizm devrildikten sonra CHP'nin bütünüyle olan yol arkadaşlığı biter. Artık burjuva demokrasisiyle yetinen toplum katmanları ve onların CHP içinde şekillenen siyasetleriyle yapılacak ortak bir iş kalmamıştır. Bu noktadan sonra ancak halk demokrasisine kadar yürüyebilecek olan sol sosyal demokrasi ile, CHP'den kopacak bir sol kanat ile emekçi karakterli halk cephesi içinde beraber olmanın sınıfsal maddi temeli vardır.

İşte komünistlerin hüneri buradadır. Nihai hedeflerini açıkça göstermek, toplumdaki sınıfsal mevzilenmelere ve mücadele sürecindeki gelişmelere bağlı olarak kimlerle nereye kadar birlikte yürünebileceğini tespit etmek, bunu açık yüreklilikle bildirmek. Çünkü ancak böylesi bir tutum ortaklaşa davranılacak diğerlerine güven verir.

TKP'NİN ÖNGÖRDÜĞÜ "DEVRİM"'DE ASKERİN YERİ

İşte "devrim" meselesinin de "cephe" meselesinin de özü böylesine açık bir şekilde *sınıfsaldır.* Ama TKP meselenin sınıfsal temelini öylesine umursamamaktadır ki, "devrim" sonrasında kurulacak *"Demokratik hükümet, sivil-asker tüm ulusal demokratik güçlerin cephesinin hükümetidir."* (sf. 13) diyebilmektedir! Nedir bu "asker demokratik güç"? Böyle sınıfsal bir olgu olabilir mi? Bilinir, ordu burjuva devlet mekanizmasının ilk baskı aracıdır. Hele demokrasinin "d"sinden nasipsiz Türk ordusu içinde "demokratik güç" aramak neyin nesidir? Elbette askerler de günümüz dünyasında yaşamaktadırlar ve onların içinde de demokratik eğilimli insanlar mutlaka vardır. Ama bunlardan, "sivil"in —yani işçilerin, köylülerin, diğer emekçilerin ve çalışanların, orta tabakaların, onların siyasi, yığınsal örgütlenmelerinin— yanında eşdeğer bir asker güç vehmetmek, bu gün eski YÖN'cülerin bile dudak bükecekleri bir sorumsuzluk örneğidir.

Bu noktada TKP Portekiz örneğinin arkasına sığınamaz. Faşizmi devirmek için ordu içinde demokratik çalışma yapmanın önemini kimse inkar etmez. Üstelik bu konu ihmal ediliyorsa anti-faşist mücadelede önemli bir aksama var demektir. Çünkü bu gün faşist diktatörlüğün en güçlü baskı aracı ordudur. Bu nedenle mevcut devlet terörünün bu temel aygıtının içinden zayıflatılması demokrasi mücadelesi açısından önem taşımaktadır. Ancak ülke şartlarını, Türk ordusunu tanıyan herkes bilir ki, bu çalışma son derece maharet ve sabır ister. Bu nedenle askerden en fazla medet uman cuntacı "solcular" bile ordu içinden çıkacak "spontane" bir harekete bel bağlamaktan —hiç olmazsa şimdilik— vazgeçmişlerdir.

Bütün bunlara rağmen varsayalım ki, TKP'nin beklentisi gerçekleşti ve ordu içinden de ortaya çıkan bir hareketin katılmasıyla Evren Cuntası devrildi, "devrim" oldu, UDC başa geldi ve "geçici devrimci hükümet" kuruldu. Şimdi bu hükümet içinde TKP'nin öngörüşlerine göre bir kısım subaylar da yer alacak. Yine varsayalım ki böyle oldu. Bu subaylar neyin temsilcisi olacaklar, kimi, hangi toplum katmanını, hangi siyasi gücü temsil edecekler? Sanırız bunlar "askerleri temsil edecekler" diyerek mesele geçiştirilemez. Geçiştirilmeye kalkılırsa bunun adı "devrim" değil, bir cuntanın işbaşına gelmesi olur. Bu nokta da Portekiz örneği —ki her örnek gibi o da eşsiz (unique)dir ve taklit etmeye kalkmanın da yararı yoktur— TKP'nin imdadına yetişmez. Çünkü Salazar faşizminin devrilmesinden sonra kurulan geçici hükümette yer alan askerlerin *belirli siyasi eğilimleri vardı.*

Üstelik "devrim hükümeti"nin asker kanadının olaeağını ileri sürmek

(Devamı 15. sayfada)

AJİTASYON PROPAGANDA VE KİTLESELLİK

Ajitasyon-Propaganda terimi bu kelimelerin temsil ettikleri kavramlarla ve bu kavramların birbirlerinden ayrılıkları ve birbirleriyle olan sıkı bağlantıları ile birlikte bir bütün olarak işçi sınıfı literatürüne aittir.

İşçi sınıfı siyaset sahnesine çıkmadan önce de propaganda deyimi vardı, bugün de burjuva siyasi literatüründe propaganda deyimi vardır. Fakat gerek işçi sınıfı biliminin şekillenmesinden önceki tarihsel dönemdeki egemen sınıfların, gerekse günümüz burjuvazisinin kullandığı propaganda terimini, işçi sınıfı biliminin propaganda kavramıyla karşılaştırmamak gerekir. (Ajitasyon terimi ise burjuva siyaset literatüründe zaten yoktur.)

İşçi sınıfı açısından, a) işçi sınıfı biliminin ve işçi sınıfı tarihsel misyonunun kavratılması, b) yaşanılan toplumsal, ekonomik ve sosyal olayların bilimsel olarak (sınıfsal gerçekliği temelinde) açıklanması diye basit bir şekilde tanımlayacağımız propaganda kavramı işçiler başta olmak üzere, emekçilerin ve özellikle onların ileri kesimlerinin politikleşme süreçlerinde politik bilinç kazanmaları içindir. Bu çalışmanın vazgeçilmez bütünleyicisi olan ajitasyon ise, sadece ileri işçilerin, ileri emekçilerin değil, en geniş emekçi kitlelerin somut, basit ve çarpıcı noktalarının yalın ve etkili bir şekilde göze batırılarak mümkün olan en geniş kitle kesimlerinin politik mücadeleyle tanışmaları, politik mücadeleye az ilgi duyanların ilgilerinin ve politik dikkatlerinin arttırılması ve sonuç olarak kitlelerin hem politikleşme sürecine, hem de topyekun mücadeleye daha geniş ölçülerde kazanılması içindir.

SOSYALİZM BİR KİTLE OLAYIDIR

Hiçbir zaman unutmamak gerekir ki, işçi sınıfı politik mücadelesiyle ve işçi sınıfı öncülüğündeki emekçi halk hareketiyle kapitalist düzenin yerine koymak istediğimiz şey SOSYALİZM'dir.

Sosyalizmin kurulması için egemen kapitalist düzene ve bu düzenin hakimi burjuvaziye karşı yürütülmekte olan politik-ekonomik ve ideolojik mücadele —ve bu üçlü mücadelenin belirleyicisi olan politik mücadele— bir kitle olayıdır. Bu mücadelesinin nihai zaferini teşkil eden devrim de bir kitle olayıdır.

Sadece işçi sınıfının kitlesini değil, aynı zamanda diğer emekçi kitlelerin de olabildiğince geniş kesimlerini bu mücadeleye kazanmadan ve bu mücadeleye seferber etmeden devrimi başarmak imkânsızdır. Kuşkusuz ki, bir ülkede proletarya devriminin, onun öncülüğündeki halk devriminin gerçekleşmesi için emekçilerin, çalışanların *tümünü* kazanmayı beklemeye gerek yoktur. Çünkü sayısız devrim pratikleri göstermiştir ki, emekçi kitlelerin belli kesimleri, en geri kesimleri devrim olayının dışında ve hatta karşısında kalmaktadırlar. Devrimci durumun varolması halinde işçi sınıfı kitlesinin çoğunluğu, —tüm çalışan kitlelerinse *politik çoğunluğu*— devrimi başarabilirler. Fakat her durumda devrim kesinlikle bir kitle olayıdır. Kitle mücadelesi olmadan, kitlesel ve örgütlü bir hareket gerçekleşmeden devrimi başarmaya, yani siyasal iktidarı ele geçirmeye imkân yoktur.

Ve devrim başarıldıktan sonra karşılaşılacak sayısız ekonomik, sosyal ve siyasal zorlukların aşılması, karşı-devrim girişimlerinin önlenmesi, yeni toplumsal düzenin kurulması, ekonomik başarıların kazanılması, sosyalist toplum ahlâkının, sosyalist toplum değer yargılarının yerleşmesi, ve giderek insanın, sosyalist toplum insanı (kollektif toplumun doğasına yaraşır insan) olarak yetkinleştirilmesi gibi süreçlerin başarıyla aşılması ise politik devrimin bile gerçekleşmesinden *daha büyük bir kitleselliği* gerektirir. Bir başka deyişle, politik devrimin gerçekleştirilmesi, yani işçi sınıfı öncülüğündeki halk güçlerinin iktidarı almaları için *politik çoğunluk* yeterlidir, ama sosyalist toplumsal düzenin, yani yeni yaşama tarzının inşa edilmesi ve binbir zorluğun aşılması, tehlikelerin bertaraf edilmesi için çok daha geniş kitlelerin sosyalizme kazanılması, yeni toplumun kurulmasına katılmalarının sağlanması şarttır.

Kısacası, hem kapitalist egemen sınıfa karşı verilen sınıfsal mücadeleler, hem de iktidarın kazanılmasından sonra sosyalizmin inşa edilmesi için gösterilen topyekun çalışmalar...bunların hepsi kül halinde bir KİTLE OLAYI'dır.

Esasen sosyalizmin özü de budur. Çünkü sınıflı toplumun ortaya çıkışından bu yana, daima bir avuç azınlık olan sömürücü sınıflar topluma, siyasete, ekonomiye, toplumsal yaşama ve kültürel biçimlenmeye hükmetmişlerdir. Sosyalist topluma gelinceye değin, toplumda daima birileri yönetmiş, birçokları yönetilmiştir, azınlık, çok küçük bir azınlık yönetmiş, çoğunluk, çok büyük bir çoğunluk yönetilmiştir.

Öte yandan sosyalizmin bir kitle olayı, çok büyük çoğunluğun katılacağı bir kitle olayı olması romantizm veya hümanizm, ya da erdemcilik'ten ileri gelmemektedir. Bu bizatihi toplumsal ve dolayısıyla bilimsel bir gerçekliktir, bir kaçınılmazlıktır.

Zira insanlığın ve onun tarihsel evriminin kapitalist aşamaya girmesiyle birlikte, toplumun temel çelişkisi üretimin sosyal karakteriyle üretim araçlarının özel mülkiyeti arasındaki çelişki halinde belirlenmiştir. Yani bir yandan üretim alabildiğine toplumsallaşmışken (kollektif ve topyekun bir karakter kazanmışken), üretim araçlarının mülkiyeti de buna tam zıt olarak iyiden iyiye bireyselleşmiş (özelleşmiş) ve giderek daha da dar ellerde toplanmıştır.

İşte sosyalizmin tarihsel bir zorunluluk olması, bu temel toplumsal çelişkinin çözülmesinin kaçınılmazlığından ileri gelmektedir.

Bu temel çelişki ise, üretimin sosyal (kollektif) karakterine uygun sosyal mülkiyet ilişkilerinin kurulmasıyla sağlanabilir. Üretimin sosyal karakteri ise işçi sınıfınca temsil edilmektedir. İşçi sınıfının kollektif doğasının maddi temeli işte üretimin bu sosyal karakteridir. Ve ancak işçi sınıfı (yani —büyük ve küçük— üretim araçlarının özel mülkiyetine bağlı olmayan tek sınıf olan proletarya) üretimin sosyal karakterine uygun mülkiyet ilişkilerini getirebelir.

Sosyalizmin, özünde ve somutunda, bir kitle olayı olmasının objektif gerçekliği de zaten budur. Tekrar belirtelim ki, bu olgu, toplumda kişilerin veya sosyal grupların subjektif iradelerinden ya da isteklerinden bağımsızdır. İşçi sınıfının devrimciliği, yani işçi sınıfının toplu-

mu ileriye (yeni tarihsel aşamaya) götürecek tek ve öncü sınıf olması da buradan ileri gelmektedir. İşçi sınıfının tarihsel misyonu dediğimiz şey de zaten bu kaçınılmazlıktır. Kapitalist bir ülkede devrim değişik iç ve dış koşullara bağlı olarak değişebilir, gecikebilir (günümüz Batı dünyasında olduğu gibi), ama yeryüzünde hiçbir kudret işçi sınıfının bu tarihsel misyonunu önleyemez, çünkü üretimin sosyal karakteri ile özel mülkiyet arasındaki çelişkinin tek çözüm yolu vardır; o da SOSYALİZM'dir. Sosyalizmi ise ancak ve ancak işçi sınıfı kurabilir. Esasen yeryüzünde sosyalist kuruluşun başlamasından bu yana 65 yıl, sosyalizmin ise tek ülke sınırlarını aşarak bir dünya sistemi haline gelmesinden bu yana ise 35 yıldan fazla zaman geçmiştir. Ve tarihsel süreçte kısa sayılabilecek bu zaman kesiti içinde, uluslararası burjuvazinin ve karşı devrimcilerin bütün çabalarına rağmen sosyalizm muazzam bir yol almıştır.

Ve sosyalizmin kazandığı başarılar o ülkelerde işçi sınıfının ve sadece işçi sınıfının değil en geniş emekçi kitlelerin katılımıyla sağlanmıştır. Bir bütün olarak, dünya sosyalist sistemi için tartışılmaz bir gerçeklik olan bu olgu, tek tek sosyalist ülkeler için de sözkonusudur. Ve tek tek sosyalist ülkeler gözönüne alındığında görülmektedir ki, sosyalist kuruluşun ve gelişimin de başarı derecesi, zorlukların ve engellerin aşılması, bu sürece kitlelerin katılımı düzeyiyle doğru orantılı olmuştur, olmaktadır.

BURJUVA PROPAGANDASI KİTLELERİ SİYASET DIŞI TUTMAK İSTER

Pek iyi bilinen bu gerçekleri burada kısaca hatırlatmamızın nedeni ajitasyon-propaganda konusunun kitlesel önemini vurgulamak ve kitleleri mücadeleye kazanmak, kitlelerin hem uyarılmasını hem de politik bilinçlenmesini sağlamak eyleminde ajit-prop çalışmalarının taşıdığı değeri göze batırmak içindir.

Esasen burjuva literatüründeki propaganda kavramıyla (genel burjuva propagandasıyla) işçi sınıfı literatüründeki ajit-prop kavramı arasındaki asıl farkın da özü buradadır.

Çünkü burjuva anlamındaki tüm propaganda faaliyeti, bütün burjuva propagandaları, —işçi sınıfı biliminin öngördüğünün tam tersine— *kitleleri bilinçlendirmek için değil onların bilinçlenmelerini önlemek* veya *politik bilinçlerini köreltmek*, onları aldatmak, kavram kargaşası ve bilgi bulanıklığı yaratmak içindir.

Burjuva propagandasının tüm amacı bu toplumda kimilerinin çalıştıran durumda olmalarını meşru göstermek, yani, kimilerinin üretim araçları mülkeyetine sahip işverenler olmasını, ötekilerinse (geri kalan büyük çoğunluğun da) o işverenlere, o mülkiyet sahiplerine çalışan, onlara artı değer bırakan ve son tahlilde hep aynı dar zümrelerin çıkarına hizmet eden insanlar durumunda kalmalarını haklı ve olağan birşeymiş gibi savunmak içindir.

Ve bunun doğal bir sonucu olarak, burjuva propagandası, kitleleri siyaset dışında bırakmak, kitlelerin ülkede siyasal yaşama aktif olarak katılmalarını önlemek amacını güder.

En geniş burjuva demokrasisinde, en demokratik burjuva ülkede bile burjuvazinin politika olarak kitlelere verdiği onlardan istediği şey, dört yıldan dört yıla sandık başına gidip şu veya bu ya da öteki burjuva partisine oy vermeleridir. Egemen burjuvazi kitlelerin siyasetle ilişkilerini burada dondurmaya, sadece bu kadarla sınırlamaya çalışır. Siyaseti seçimden seçime ve oy sandığına indirgeme çabası, tek kelimeyle kitleleri siyaset dışı bırakma çabasıdır.

Burjuva demokratik bir rejime sahip olmayan ülkelerde, kitlelere bu dahi "lüks" görülür. Fakat bir kapitalist ülkede ister sandık olsun, ister olmasın, ya da kısıtlı bir genel oy hakkı olsun, her durumda burjuvazinin muradı aynıdır. O ister ki, işçiler başta olmak üzere geniş emekçi kitleler ülkenin siyasal hayatında bir seyirci rolü oynasınlar. Genel oy dahil burjuvazinin kitlelere empoze etmeye çalıştığı şey, *toplumda birilerinin* (burjuva partilerinin ve burjuva politikacılarının) *yönetici, diğerlerinin* (emekçilerin) *ise yönetilen olduklarıdır.* Binlerce yıldır sömürücü egemen sınıflar kitlelere hep bunu empoze etmişlerdir, sömürücü sınıflar isterler ki, kitleler hep yönetilen olsunlar, hep yönetilen olmayı benimsesinler, hep başkaları tarafından yönetilmeyi kabullensinler, buna rıza göstersinler, başka şeye karışmasınlar.

Kapitalizm aşamasında burjuvazinin de yaptığı farklı değildir. Günümüzde insan haklarının, emekçi haklarının kapitalizm öncesi devirlere nazaran göreceli olarak gelişmiş olması ise, egemen burjuvazinin emekçilere bir lutfu, bir ihsanı değildir, tersine o haklar işçi sınıfı başta olmak üzere emekçi kitlelerin zorlu mücadelelerle ve bileklerinin hakkıyla elde ettikleri kısmi özgürlüklerdir.

İŞÇİ SINIFI POLİTİKASININ AJİT–PROP ÇALIŞMASI KİTLELERİ SİYASİ MÜCADELEYE ÇEKMEK İÇİNDİR

Ama burjuvazi iktidardan uzaklaştırılıp, işçi sınıfı öncülüğünde yeni düzen kurulmadıkça emekçilerin nihai kurtuluşu gerçekleşemeyecektir.

Bu nihai kurtuluş ise işçilerden başlayarak emekçilerin, geniş kitlelerin politikleşmesine ve örgütlenmesine bağlıdır. İşte burjuvazinin de emekçilere karşı tüm politikası bu süreci engellemek, geciktirmek, hiç değilse yavaşlatmaktır. Burjuva propagandası da, burjuvazinin bu temel politikasının bir parçasıdır.

İşçi sınıfının ajit-porp çalışmaları ise, burjuvazinin sözkonusu temel politikasına zıt olarak, her geçen gün daha geniş kitlelerin siyasete çekilmesi ve egemen sınıflara karşı politik mücadele saflarına katılması amacına hizmet eder.

Özetlersek; burjuvazi siyaseti kendi tekelinde tutmaya ve kitleleri siyasetten dışarlamaya gayret ederken, işçi sınıfı politik hareketi de onun tam tersine, kitleleri siyaset içine çekmeye, siyasal olarak uyarmaya, sosyal ve politik bakımdan bilinçlendirmeye ve egemen düzene karşı mücadeleye sevketmeye çalışır.

Burjuva politikasının propaganda anlayışı ile işçi sınıfı siyasetinin propaganda kavramı arasındaki zıtlığın ve uzlaşmazlığın özü budur.

Konumuzla ilgili olarak, yeniden ve yeniden vurgulayacağımız başlıca nokta, ajit-prop'un kitlesel niteliğidir, siyasi kitle çalışmasının kopmaz bir parçası olduğudur.

Bu ise ancak ve ancak ÖRGÜT'le olur. Bunu yapacak örgüt ise rastgele bir örgüt değildir, işçi sınıfının en ileri, en bilinçli, en fedakâr unsurlarını bağrında toplamış olan PARTİ'dir. İşçi sınıfının ÖNCÜ MÜFREZESİ'dir.

Gelecek yazımızda, küçük burjuvazinin siyasi propaganda anlayışına değindikten sonra, küçük burjuva maceracılarının "silahlı propaganda" ve benzeri anti-leninist görüşlerini ve kitlelerden kopuk eylemlerini ele alacak ve işçi sınıfı bilimi açısından Ajit-Prop ile örgütlenme arasındaki ilişki üzerinde duracağız.

TEKELCİ SERMAYE AÇMAZINA ÇARE......

(4. sayfadan devam)

hat" edilmektedir.

Ama boşuna... Bu ekonomi bu yapısıyla, bu dış ilişkileriyle artık yaşayamaz. Ne ondurur, ne umdurur. Bir süre daha *süner*. Ama ne kadar esnek olursa olsun her sünen madde gibi bir noktada mutlaka kopar. Ne tekelci burjuvazi, ne de Cunta'sı bu kaçınılmaz akibeti önleyemez. Bu gün Türkiye ekonomisinin eriştiği noktada bir tek çözüm kalmıştır. *Tekelci burjuvazinin egemenliğine ve üretim araçları üzerindeki mülkiyetine son verilmesi, ekonominin halkın çıkarları doğrultusunda baştan sona yeniden düzenlenmesi, dış ekonomik ilişkilerin bağımlılıktan kurtarılarak dış ödemeler açığını kapatacak bir yeni ilişkiler yapısına kavuşturulması.* Bunun gerçekleştirilmesi ise, işçi sınıfının, diğer emekçi sınıf ve tabakalarla birlikte iktidara el koymasıyla mümkün olabilecektir. Ve madem ki böylesi bir halk iktidarı mücadelesinin önündeki en büyük engel Evren Cunta'sıdır, ilk adımda Cunta'nın alaşağı edilmesi, işçi sınıfına iktidar yolunda büyük imkanlar sağlayacaktır.

SİYASİ İŞBİRLİĞİ TKP İÇİN BİR ALDATMACA......

(7. sayfadan devam)

delenin asli gücü olan kitleler arasında — ortak iş yapılmasını vazgeçilmez bir gereklilik olarak görmekteyiz. Bunun ön şartı olarak da yurtiçindeki yürütme görevlisi arkadaşlar arasından belirlenecek birer kişinin bir araya gelerek partileri temsilen bir koordinasyon komitesi kurmaları, pratiğe ve tekniğe değgin tüm kararları almak üzere ayrıntıları orada sonuca bağlamaları ve böylece eylem birliğini lafta değil fiiliyatta hayata geçirmeleri konusundaki görüşümüzde ısrar etmekteyiz."

Ayrıca cephe çalışmalarının Devrimci Demokratlar'la birlikte dörtlü olarak başlatılması konusunda da TSİP dışındaki taraflar bir ilerleme kaydedemediler. Böylece anti-faşist mücadelenin yaygınlaştırılıp, örgütlenmesi konusunda atılabilecek ilk adımlar daha baştan kösteklenmiş oldu. Bu durumda 3 parti arasındaki merkezi işbirliğinin içi bir kez daha boşaltılmış oluyordu.

Nihayet DİSK'le dayanışmanın kotarılması için yapılan çağrıda ise —tüm uyarılara rağmen— oldu bittilerle ilgili tek bir ibare konulmadı ve böylece bu konudaki olumsuzluk da aşılamadı.

TSİP, 12 Eylül öncesinde de, bu gün eriştiğimiz noktada da, hem siyasi birlik meselesinin, hem de anti-faşist cephenin en kararlı, en ısrarlı fakat en esnek ve en sabırlı takipçisi olmaya devam edecektir. Nitekim son alınan karar da böylesi bir politikanın sonucu ve gereğidir. TSİP partiler arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi, 3 parti arasındaki işbirliğinin kağıt üzerinde olmaktan çıkıp ayakları üstüne oturtulması için 6 ay süreyle son derece yapıcı, esnek ve sabırlı bir politika izlemiştir. Ama sonuç alamamıştır. Şimdi artık aynı konularda mesafe katedebilmek için yapılması gereken, diğer taraflara ellerini çabuk tutacak bir dinamizm kazandırmaktır. Bu gün en sıradan bir işçi bile Evren Cunta'sının ancak ve ancak yurt içinde verilecek örgütlü ve birleşik bir mücadele ile alaşağı edilebileceği gerçeğini kavramaktadır. Bu en temel noktada, birbirine ideolojik olarak en yakın örgütlerin bir koordinasyon kurmaktan aciz olduklarını işçilere anlatmak, üstelik de işçilerin bu konuda "anlayışlı" olmalarını beklemek olası değildir. Gerçekler inatçıdır. Gerçeklerden, yani hayatın kendisinden kaynaklanan zaruretleri şu veya bu bahanelerle kabule yanaşmayanlar, bu nedenle de hayati görevi savsaklayanlar gerçekler kendilerini bir gün mutlaka dayatacakları için, sonunda onları kabul etmek zorunda kalırlar.

Koca Lenin'in dediği gibi "Bir adım ileri, iki adım geri." Bunlar kayıp mıdır? Bir bakıma.. yani ilk görünümüyle öyle. Böylesi olumsuzluklar siyasi birliği, siyasi birlik gerçekleşene kadar kollektif öncülüğü, anti-faşist beraberlikleri özleyen bunların ne denli gerekli ve değerli olduğunu kavrayan işçilerde, emekçilerde, aydınlarda düş kırıklığına yol açar, onlarda umutsuzluklar geliştirir. Ama böylesi, zevahiri kurtarmaya yönelik, adet yerini bulsun türünden beraberliklerin sonunda yol açacağı çok daha büyük ve derin hayal kırıklıklarından umutsuzluklardan daha evladır.

Son bir nokta daha. TSİP somut önerileri gerçekleşip 3'lü işbirliği ayakları üstüne oturana dek merkezi işbirliğini sürdürmeme kararı almıştır ama taraflarla ilişkisini de kesmiş değildir. Merkezi planda sürekli bir işbirliği olmaması, yurt dışında veya yurt içinde herhangi bir kademede beraberliklerin kurulmasına, işbirlikleri yapılmasına — TSİP bu konuda bilindiği gibi tüm demokrasi güçlerine açıktır — mani değildir. Hatta böylesi çalışmalar TSİP merkezi tarafından her zaman teşvik edilmiştir, edilecektir. Dahası, merkezi planda da TSİP kimseyle ilişkilerini *kesmiş* değildir. Nasıl TSİP, anti-faşist saflarda kalan her türden parti ve siyasete görüşmeler, fikir alış verişi için kapılarını açık tutuyorsa; TKP ve TİP'den gelecek her yeni öneriyi değerlendirmeye, o özgül durum için uygun görüyorsa birlikte davranmaya, olumsuzlukların aşılması için onlara yardımcı olmaya devam edecektir.

SUÇ MU, HATA MI ?

(Baştarafı 5. sayfada)

bu sıfatların hiç biri yakıştırılmayabilir ve denebilir ki, bu vatandaşlar ortaya çıkan bir fırsatı değerlendirme babında ufak bir "siyasi kurnazlık" düşünmüşlerdir: "Aldıkaçtı anayasası"nı, Ulusu hükümetinin icraatını, T. Özal politikasını ya da, ne bilelim, mesala Türk hariciyesinin izlediği dış politikanın belli yönlerini yorumlamaya, hattâ eleştirmeye devam edebilmek için böyle bir olayda generallerin ağzına bir parmak bal çalmakta beis görmemişlerdir.

Ne ki bu bayların tam da yanıldıkları nokta işte burası! Cunta'nın, yazılmasını, söylenmesini belli bir "tolerans"la karşıladığı şeyler Cunta'yı aslında hiç ırgalamıyor. Kim ne derse desin o yine bildiğini okuyor. İki yıllık tecrübe bunun böyle olduğunu yeterince göstermedi mi? Buna karşılık, Cunta'nın yazılmasını hiç de tolere etmeyeceği şeyleri zaten bu baylar hiç yazmıyorlar. Dolayısıyla bu baylar, aslında, Cunta'nın hoşuna gidecek birşeyler söylemek için akıllarısıra yakaladıkları bir "fırsat"ı *salt Cunta hesabına* "değerlendirmiş" olmakla kalıyorlar. Bir başka deyişle, kendilerini Cunta'yla alış verişte sanıyorlar ama sadece verişteler ve (üzerinde durduğumuz varsayıma göre) bunun farkında değiller! Çok az kıymeti harbiyesi olan eleştirilerine devam edebilme uğruna (sanki diledikleri eleştiriyi yapmak zaten temel yurtdaşlık *hakları* değilmiş gibi!) Cunta'nın gönüllü sözcülüğüne sıvanıyorlar.

Ne için? Cunta'dan bir parça daha icazet koparmak için!

Yaptıkları ne? En temel yurtdaşlık *hakkından feragat edip* karşılığında gaasıplardan *izin ve müsaade* koparma pazarlığı!

Böyle bir zamanda, böylesi koşullarda, böylesi bir "siyasi kurnazlık"ı tavsif etmek için insanın dilinin ucuna gelen sıfat ve nitelemeler ayrı bir konudur. Biz burda sadece, bu vatandaşlara, 19. yüzyılın ünlü bir Fransız oportunist siyasetçisinin bir sözünü hatırlatmakla yetinelim: Birilerinin işlediği bir siyasi suçtan söz açıldığında bu ünlü siyasetçinin sarfettiği şu söz tarihe geçmiştir: "C'est pire qu'un crime. C'est une faute!" (Bu, suçtan da vahimdir. Hatadır!)

Atina'daki olayla ilgili olarak 1982 Eylül ayının ortalarında *Cumhuriyet* gazetesinde çıkan "yorum"ların suç mu, hata mı olduğunu da tarih elbette yazacaktır.

TKP'nin öngörüsü: TEKELCİ SERMAYEYE......

(12. sayfadan devam)

günümüz şartlarında son derece talihsiz bir basiretsizliktir. O ordu ki, kurduğu idam sehpalarıyla, işkencehaneleriyle, yüzlerce insanı operasyon adı altında katletmesiyle, Ecevit de dahil yüzbinleri zindanlara tıkmasıyla en geniş emekçi yığınların nefretini üzerine çekmektedir. Nasıl olur da, orta yerde fol yok yumurta yokken, düpedüz ham hayal olan bir "sivil-asker hükümet" varsayımını bir parti, hem de öngördüğü "devrim"in sonucu olarak ilan edebilir? Böylesi olsa olsa kendini iyice tecrit etmek değil midir?

Bu yazıyı TKP'nin cephe anlayışındaki yanılgıları sergilemek amacıyla kaleme aldık. Ama yakın bağlantısı nedeniyle TKP'nin "devrim" anlayışına da kısaca değinmek zorunda kaldık. Ve gördük ki, TKP bunca yıldır gitmiş ama "devrim" anlayışında bir arpa boyu bile *ilerlememiş!*

SON BEYRUT KATLİAMININ SUÇLUSU ABD VE İSRAİL TERÖRİST YÖNETİMLERİDİR

Beyrut çevresindeki Filistin mülteci kamplarına yapılan baskın sonucunda kadın-erkek, genç, ihtiyar ve çocuk 1400'ü aşkın sivil Filistin'li mültecinin katledilmesi siyonizmin, faşizmin ve onların arkasındaki Amerikan emperyalizminin çirkin yüzünü tüm dünya kamuoyuna bir kez daha sergileyen bir olaydır.

Bu toplu katliam olayı CİA ve MOSAD tarafından planlanmış, tertiplenmiş ve Lübnan'lı faşistler tarafından icra edilmiştir.

Olayın asıl suçlusu İsrail devleti ve onu himaye eden ABD yönetimidir. Lübnan'lı faşistlerin katliamdaki rolleri ise kiralık katilliktir.

Nitekim Katliamın nasıl düzenlendiği kısa zamanda ortaya çıkmıştır. Bu jenosid suçunda profesyonel katil görevini üstlenen Binbaşı Haddad'ın gangasterleri, İsrail askeri uçaklarıyla gece yarısı Beyrut'a getirilmişler ve kamplara girip cinayetlerini işlemişler, İsrail ve ABD'den aldıkları maaşların karşılığında bu hizmeti yerine getirmişlerdir.

Şurası açıktır ki, İsrail devleti TERÖRİST bir devlettir. Bu devlet, İkinci Dünya Savaşından sonra Filistin topraklarında kurulduğu gündenberi sayısız terör suçu işlemiştir. Bu devletin bugün de başında eski bir siyonist katil, eski bir terörist vardır. İsrail başbakanı Begin, uzun yıllar önce siyasi kariyerine CİA tarafından beslenen siyonist terör örgütlerinde başlamıştır ve daha o yıllarda eli yüzlerce insanın kanına bulanmıştır. Begin liderliğindeki siyonist çeteler, günümüzden çok önce bir oteli basıp içindeki insanları öldürmüşler, bir Filistin köyündeki bütün insanları katletmişler bir başka Filistin köyünde de aynı suçu işlemişlerdi. Begin'in bizzat yönettiği bu terör eylemlerinden başka, onun örgütünün daha sayısız terör suçları olduğu herkesçe bilinmektedir.

İşte bu eski azılı siyonist terörist, bugün terörist İsrail devletinin lideri olarak, Filistin'liler başta olmak üzere sayısız terör ve korsanlık eylemlerini gerçekleştirmektedir.

Provakasyonlar düzenlemek, hava alanlarına baskınlar yapmak, Batı ülkelerindeki bazı Arap diplomatlarını vurmak, Filistin kurtuluş hareketinin önde gelen liderlerine karşı suikastler düzenlemek, atom santrallerini bombalamak, adam kaçırmak, jenositler yapmak ve daha pek çok çeşitli terör suçları İsrail devletinin marifetidir.

Hiç kuşkusuz bütün bu terör suçları tek başına İsrail devletinin ve onun kanlı casusluk örgütü MOSAD'ın başarabileceği işler değildir. MOSAD ve İsrail devleti başından beri CİA ile içiçe çalışmaktadır. Yüzyılımızın Gestapo'dan sonraki en korkunç casusluk örgütü olan CİA, bizzat terörist bir kuruluştur. Amerikan hariciyesi CİA'nın terörist şefleri tarafından yönetilmektedir. Kesinlikle söylenebilir ki, CİA'nın etkinliği, Nazilerin Gestaposunun bir zamanlar sahip olduğu etki alanını da çok aşmıştır. CİA uzun yıllardır dünyanın dört bir yanında faşist darbeler düzenlemekte, ilerici rejimlere karşı kiralık askerleri veya o ülkeden kaçmış karşı-devrimcileri kamplarda eğitmekte, üçüncü dünyanın anti-emperyalist liderlerine karşı suikastler tertiplemekte, sosyalist ülkelerde birtakım zayıf karakterli yazarları, fen adamlarını satınalarak onlara gizli teşkilatlar kurdurmakta, o ülkelerde kargaşa çıkarmak istemekte, bunu yapamadığı durumlarda o karşı-devrimcilerin anti-sosyalist görüşlerinin tüm dünyada reklamını yaparak bir bardak suda fırtına koparmakta ve anti-komünizmi körüklemekte, dahası da, son örnekte görüldüğü gibi jenosidler düzenlemekte.... ve akla gelebilecek her türlü insanlık suçunu gözünü kırpmadan işlemektedir.

İşte son katliam da CİA-MOSAD işbirliği sonucu gerçekleştirilmiştir. MOSAD'ı CİA'dan bağımsız bir örgüt gibi görmeye olanak yoktur, bu iki örgüt Orta Doğu'da öylesine özdeş çalışmaktadır ki, bölgede ve Avrupa'da faaliyet gösteren İsrail yurttaşı sayısız MOSAD ajanı çifte pasaport taşırlar, onların hepsinin birer tane ABD pasaportu vardır. Türkiye'deki MOSAD ajanlarının da hemen hepsinin cebinde Amerikan pasaportu vardır. Bu siyonist ajanlar ABD'li mühendis, tarım teknisyeni, araştırmacı vb. sıfatlarıyla ülkemizde de faaliyet göstermektedirler. (Bu söylediğimiz bir tahmin veya yakıştırma değildir, Türkiye'nin dört bir yanında çalışan bir Parti'nin yayın organı olarak, yer ve konut göstererek bunu ispat edecek somut belgeler elimizde mevcuttur.)

Eli dünyanın dört bir yanında nice nice insanın kanına bulanmış terörist Amerikan devleti ile, gene eli Orta Doğu'da nice nice insanın kanına bulanmış terörist İsrail devletinin bu son ortaklaşa eylemlerini insanlık adına lanetliyoruz.

Ve bir kez daha hatırlatıyoruz ki, bugün siyonistlerin Araplara yaptığının aynısını dün Naziler yahudilere yapmışlardı.

Son jenosid olayının yankıları arasında bizce en önemli olan bir noktayı burada not etmekte de yarar görmekteyiz. Çoğunluğunun gözü şovenizmle şartlanmış İsrail halkının hiç değilse bir bölümü bu son katliam olayıyla uzun yıllardır kapılmış oldukları histeri krizinden uyanmışa benzemektedirler. Çünkü son Beyrut katliamının hemen sonrasında 350 bin İsrail'li Begin'i protesto eden büyük gösteri yürüyüşleri düzenlemişlerdir. Sanırız ki bu olay terörist Begin yönetiminin içinde bulunduğu zafer sarhoşluğunda soğuk bir duş etkisi yapmıştır. İsrail'in bugüne değin işleyegeldiği suçlara dünya demokratik kamuoyundan tepkiler gelmiştir, ama en büyük uluslararası tepki bu son katliama karşı gösterilmiştir. Ama arkasını emperyalizme yaslamış olan İsrail'in hiçbir uluslararası tepkiye aldırdığı yoktur. Fakat bu kez, İsrail tarihinde ilk kez İsrail devletinin suçu geniş İsrail'li kitleler tarafından, hem de sert bir şekilde, protesto edilmektedir.

Zaten esas olan da budur. İçerideki tepkilerin, ve muhalefetin, uluslararası tepkiler yanında belirleyici olması doğaldır.

kitle YAZIŞMA ADRESİ: Postfach 600713, 6000 Frankfurt 60 – F.Almanya, Fiyatı: 50 T.L